

Zpátky do kampusu

Příležitost potkat spolužáky a zavzpomínat na studia. Univerzita chystá 1. Sraz absolventů.

18

Bojo zdraví

Absolventi univerzity bojují za zdraví své dcery. Dostali ji do studie na genovou terapii.

20

Do Etiopie za prací i pivem

Lukáše Horníka může práce zavést kamkoliv. Třeba za českým pivem do Etiopie.

32

Vysnila jsem si knihu, říká studentka a autorka sci-fi

Na začátku byl tajemný sen. Dnes Marie Znamínková drží v ruce dva díly Generace a na třetím pracuje. K tomu píše další knihu, pohádku a také scénář.

14

28

GENERACE

Šoumen na motorce

Student Fakulty ekonomicko-správní Daniel Mandys si zamiloval jízdu na motorce. Silnici na ní ale nebrzdí. Vybírá si motokrosově tratě a videi ze závodů i zákulisí baví svoje fanoušky.

EDITORIAL

Vedoucí Katedry tělovýchovy a sportu UPCE

3

PIXEL

Jak podpořit naše zdraví? Radila Fakulta zdravotnických studií

4-5

KAMPUS

Stalo se na UPCE

Život na sedmi fakultách Univerzity Pardubice.

10-13

MY PROJEKT

Vysnila jsem si knihu, říká studentka a autorka sci-fi

Na začátku byl tajemný sen. Dnes Marie Znamínková drží v ruce dva díly Generace a na třetím zrovna pracuje. K tomu píše další knihu, pohádku a také scénář. Tahle doktorandka rozhodně nezahálí.

14-17

TÉMA

Zpátky do kampusu.

I. Sraz absolventů je tu

75 let od vzniku vysoké školy v Pardubicích. Příležitost potkat se a zavzpomínat na studia. Univerzita chystá 1. Sraz absolventů.

18-19

ALUMNI

Bojo o zdraví

Absolventům Univerzity Pardubice Ivetě a Lubošovi Petrovickým vstoupila s narozením druhé dcery do života spinální svalová atrofie. Za dceru se rozhodli bojovat a zajistili jí účast v několika lékařských studiích.

20-22

TŘIKRÁT O

O cestě do vesmíru

S absolventem Dopravní fakulty Jana Pernera Alešem Svobodou o cestě do vesmíru.

23

FOTOREPORTÁŽ

Srdce na (za) to

Na začátku letního semestru čekalo na naše studující překvapení. Na kampus opět dýchl svatý Valentýn a přinesl s sebou týden tajemných setkání, tvoření i bláznivých vyznání lásky.

24-27

ALUMNI

Do Etiopie za prací i pivem

Absolvent Fakulty elektrotechniky a informatiky Lukáš Horník odjel do Etiopie. V tamním pivovaru přiváděl k životu sběrač kondenzátu. Práci elektro-projektanta si splnil sen.

32-33

6

FENOMÉN

Když rodiče nerodičují

Bojuje za ohrožené děti. Slyšela a viděla hodně příběhů. Adriana Sychrová pomohla transformovat instituci OSPOD, ze které se mnohým rodičům ježí chlupy na těle.

LIDÉ UPCE

V zajetí umění

Restaurátorka a historička umění Věra Sejkorová Kašparová je od mala obklopena uměním. Chtěla proto studovat Fakultu restaurování, a dnes na ní dokonce i učí.

34-36

TŘIKRÁT O

O duši na cestách

S absolventkou Fakulty filozofické, cestovatelkou a fotografkou Martinou Merisi.

38-39

Časopis MY UPCE
můžete číst i online!

Univerzita pomáhá pohybem

Letos oslavíme 75. výročí vysokoškolského vzdělávání v Pardubicích a podobné výročí si připomíná i akademické sportování.

Katedra tělovýchovy a sportu vznikla hned dva roky po založení Vysoké školy chemické. Tehdy si pronajímala prostory pardubických tělovýchovných jednot a základních škol. V roce 1977 byla vybudována sportovní hala a následně i druhá tělocvična.

Významným mezníkem bylo také založení Tělovýchovné jednoty TJ Slávia, která se po vzniku univerzity přejmenovala na Univerzitní sportovní klub. S klubem úzce spolupracujeme a společně organizujeme celou řadu sportovních akcí jako třeba oblíbený Běh Univerzity Pardubice. Tou nejvýznamnější je ale soutěž O standartu rektora. Nejdéle trvající tradiční sportovní přebor na vysokých školách v celé republice vstoupil do svého 66. ročníku a akademici zase zabývají v univerzitních ligách.

V dubnu vždy Rozhýbeme univerzitu. Letos už popáté. Svoje síly měří studující a zaměstnaní ve třech kategoriích: v běhu, aktivní chůzi a jízdě na kole. Nově jsme požádali o grant Nadace ČEZ, a tak měla soutěž i charitativní rozměr. Její účastníci pohybem pomáhali sedmileté Sofince, jejíž rodiče jsou bývalými studenty naší univerzity. Jejich příběh najdete na straně 20.

Zájemci s námi tradičně vítají jaro jógou. Pro děti uspořádáme oslavu Dne dětí a na prázdniny pro ně chystáme tábor s tematickým názvem Sportování nás baví. V zimním období nechybí ani kurzy běžeckého a sjezdového lyžování.

Podporujeme i vrcholový a výkonnostní sport. Projekt UNIS (UNiverzitní Sport) zajišťuje vybraným vynikajícím sportovcům kvalitní podmínky pro sportovní přípravu a studium. Šířit dobré jméno naší univerzity pomáhají naši studenti i účastí na univerziádách, akademických mistrovstvích, Českých akademických hrách a v univerzitních ligách. UPCE reprezentují ve florbalu, fotbalu a hokeji. Výborných výsledků dosahují především v basketbalu a volejbalu. Právě smeče na jaře rozdávali dokonce na mezinárodním turnaji v Antverpách.

Sportují s námi zkrátka všechny generace. Přes 1850 studujících si zapisuje sportovní předměty, pro děti máme sportovní přípravku a sportu s námi si užívají dokonce i účastníci Univerzity třetího věku. Tak sportu zdar, a tomu univerzitnímu zvláště!

Mgr. Jan Němec

Vedoucí Katedry tělovýchovy a sportu UPCE

MYUPCE

ČASOPIS UNIVERZITY PARDUBICE

Vydává Univerzita Pardubice, Rektorát,
Oddělení propagace a vnějších vztahů, IČ: 00216275.

Adresa: Studentská 95, 532 10 Pardubice 2 **Telefon:** 466 036 413, 466 036 406 **E-mail:** myupce@upce.cz

Web: www.upce.cz/press **Redakce:** Zuzana Paulusová, Martina Macková, Lada Součková

Redakční okruh: Lucie Košťálová, Petra Bajerová, Martina Macková, Adrián Zeiner

Korektury: Nikola Nevečeřalová **Překlady:** Jazykové centrum Univerzity Pardubice

Fotodokumentace: Univerzitní konferenční centrum – Adrián Zeiner, Petr Špaček, Radek Plížík, Milan Reinberk (FChT) a archiv UPCE, Michal Král, Jan Chlad **Grafická úprava a sazba:** Andrea Hájková

Redakce si vyhrazuje právo krátit a editovat upravovat texty.

Tisk: Vydavatelství a polygrafické středisko Univerzity Pardubice

Číslo: 114/2025, květen 2025, náklad 2000 ks

4 vydání ročně, ISSN 2788-0680, MK ČR E 22928

FOTO Adrián Zeiner

Židle v místnosti jsou plně obsazené, posluchači hltají každé slovo přednášející. Ta zničehonic padá k zemi, zůstává bezvládně ležet.

Místnost zachvátí ticho. Co teď? Posluchači neváhají, zvedají se a vybíhají na pomoc. Kontrolují životní funkce – nedýchá, nereaguje, tep má. Na řadu přichází umělé dýchání. Mezitím volají 155, poslouchají instrukce ze sluchátka a čekají na příjezd záchranky. Tohle naštěstí nebyla realita. Takový scénář si pro účastníky zážitkového workshopu připravil Jan Pospíchal z Fakulty zdravotnických studií.

Spolu s HR oddělením na univerzitě zorganizoval Den zdraví, aby připomněl, že zdraví není samozřejmost a prevence v něm hraje svoji úlohu. Kromě školení, jak poskytovat první pomoc, účastníci dostali od fyzioterapeutky tipy, jak po dlouhém sezení v práci uvolnit tělo, na trichologickém vyšetření rozebrali svoje vlasy a na přetřes přišly i prsa a varlata. Statistiky rakoviny totiž hovoří jasně.

Porodní asistentka Helena Poláčková zdůraznila, jak je pravidelné samovyšetření důležité. Ukázala nejen, jak na to, ale i konkrétní podobu nahmataných útvarů, řekla, kdy zbystrit a vyrazit k lékaři.

Když rodiče nerodičují

TEXT Zuzana Paulusová • FOTO Adrián Zeiner

Když se řekne OSPOD, mnohým rodičům se ježí chlupy na těle. Donedávna byl velkým strašákem. Jeho přístup k rodinám je ale dnes už jiný. Svůj podíl na tom má i Adriana Sychrová z Fakulty filozofické, která pomáhala s jeho přeměnou. Pomáhání druhým má totiž v krvi. Pracovala v dětském domově a v charitě a setkala se s nejrůznějšími lidskými příběhy. Teď ji zaměstnávají především ty dětské.

❗ Potkáváte občas „svoje“ děti z dětského domova?

Občas ano. Některé jsou na tom velice dobře, potkaly dobrého partnera a chytily se svojí šance. Jiné už takové štěstí bohužel neměly. Je to těžké, když v 18 letech opouští bezpečí dětského domova, jsou vhozeny do života a neumí si s ním poradit. Bývají navíc velmi naivní a neumějí čelit nástrahám.

❗ Jakým například?

Mohou kdekomu naletět, často neumějí nakládat s penězi a dostávají se do dluhů, také mohou spadnout do nejrůznějších závislostí. A výsledkem mohou být i kriminální případy. Často je stahuje zpátky také rodina. Znáám chlapce, který se po odchodu z domova vrátil ke svému otci a pak od něho doslova utíkal úplně zbědovaný.

❗ Byly vám takové příběhy vždycky blízké?

Už od mládí jsem chodila na brigády do tehdejšího kojeneckého ústavu, pracovala jsem v dětském domově, nějaký čas jsem strávila v charitě. Nyní učím sociální práci a politiku, což je velmi široká oblast. A zrovna teď se zaměřuji na práci s ohroženými dětmi.

❗ Kdo jsou ohrožené děti?

Jsou to děti, o které se rodiče nedostatečně starají, nezajímají se o ně, zanedbávají je, týrají. Jejich rodiny provází vážné sociální i existenční krize, s nimiž si rodiče nedokáží poradit. Jde také o děti s výchovnými problémy, které berou drogy, páchají

trestnou činností. Je to dlouhý odstavec paragrafu šest popsany přímo v zákoně, taková mantra sociálně-právní ochrany. Tyto děti tvoří rozmanitou skupinu.

❗ Jak se s takovými osudy vyrovnáváte?

Získáváním zkušeností jsem se naučila brát je teď a tady. To je velmi důležité. Tyto děti jsou na tom špatně teď, ale neznamená to, že nemají naději, že se to nezlepší.

❗ Proč se do takových situací děti vůbec dostávají?

Říkáme, že část rodičů se o své děti nechce starat, část se nemůže starat a další část to neumí. To je hlavní příčina nejrůznějších osudů a zapeklých životních situací.

❗ Existuje nějaký spolehlivý ukazatel, který nám řekne, že se v rodině něco děje?

Hlavním ukazatelem bývá chování dětí, a nemusí nutně být hned rizikové. Dítě zpravidla velmi brzy začne zrcadlit chování ze svého nejbližšího prostředí. Občas nepříjde do školy, bývá třeba málo oblečené, když je chladno, bývá smutné nebo na sebe naopak upozorňuje, a rodiče o to neprojevují moc zájmu.

❗ Kdo si takových signálů všímá a jak je řeší?

Vysledovali jsme, že nejčastěji si všímá škola, protože dítě v ní tráví nejvíce času z celého dne. Na prvním stupni mají děti k učitelům mnohem blíže a s ledasčím se jim svěří. Škola pak podle stanovených postupů zasahuje nejdříve sama. Problémy se ale mohou začít

kupit a krize postupovat. Na druhém stupni už to bývá rozjeté, dítě se uchyluje ke krádežím i větším věcem, může se začít i sebepoškozovat. Vždycky je dobré zpozornět, když se rodina začne uzavírat před okolním světem, když postupně přerušuje kontakty s okolím.

🔴 **Člověk má tendenci představit si například domácnosti, kde bojují s alkoholem či jinými drogami, domácím násilím... Týká se tohle i dětí z jiných rodin?**

Málokdo ví, že skoro 70 procent případů OSPOD, představují rozvody rodičů, takže to mohou být i běžné rodiny z našeho okolí. Rozvod a období před ním i po něm s sebou občas přináší toxické jednání, které se odráží zejména na dětech. Žádný rodič nechce svému dítěti primárně ublížit, někdy se ale zaměří jen sám na sebe a své zájmy v dané situaci a dítě, kterému tím ubližuje, jednoduše nevidí.

🔴 **O tom, že vztahy obecně mohou být velmi toxické, slyšíme poměrně často...**

Je to pravda a docela se mi líbí, že zrovna sedíme v Laborce (smích) a máme tak blízko k chemii.

Vztahy jsou totiž jako chemikálie, které na nás působí, a my nikdy nevíme, kdy se to jejich působení projeví. Tím spíš, když je nějaká chemikálie dlouhodobá.

🔴 **Kdy vlastně přichází na scénu OSPOD, tedy orgán sociálně-právní ochrany dětí?**

Aby mohl OSPOD jakoukoliv situaci v rodině uchopit, musí se o ní nejdříve dozvědět. Někdy se přihlásí samo dítě, jindy přicházejí rodiče. Oznámení chodí také ze školy, od lékaře, sousedů. Pracovnice se snaží rodiče navést na to, aby svoji pozornost zaměřili zpátky na dítě: „Podívejte se na toho svého kluka, na tu svoji holku, nedaří se mu v takovém prostředí dobře, pojďme se společně zamyslet nad tím, co by

mu pomohlo, aby se cítilo lépe a bylo mu zase dobře.“

🔴 **Mnozí ale mají z této instituce strach.**

Bojí se, že jim vezme jejich dítě, protože dělají něco špatně. Rodina žije svůj život, nikdo si jí moc nevšímá, ale najednou bum, přijde rozvod a už se někdo dívá, a dívá se docela dost. Zjišťuje, jakou dáváte dětem výchovu, jak se staráte. Toho by se lekl asi každý. Ale OSPOD má především podpůrnou roli.

🔴 **Jak rodiny reagují na sociální pracovníce?**

Záleží na situaci. Klienti OSPOD jsou většinou v krizové situaci, nedůvěřují, mají už třeba špatné zkušenosti z minulé doby, často jsou v opozici, protože k nim přichází jakási „kontrola“, kterou rozhodně nevnímají jako pomoc. Naopak si říkají: „Tak ty jsi mě sem přišla zkontrolovat, omrknout, jak žijeme, říct mi, že se nestarám o děti?“

🔴 **S takovým přístupem se k nim asi nedostává snadno...**

Je to poměrně obtížné. Občas říkám, že se pohybuje v sociálním bahně a někdy se nám povede pěkně se v něm vymáchat. Pracovnice ale nepřišla do domácnosti kontrolovat prach na nábytku, to je pro ni nepodstatné. Dívá se, jestli má dítě kde spát, jestli je co jíst, jak na sebe doma reagují, jak spolu mluví...

🔴 **Co tedy pomůže prolomit ledy?**

Velmi důležité je navázat s rodiči i dítětem vztah, vzbudit u nich důvěru, že společně se tomu můžeme postavit. Vztah je základ sociální práce a činí ji z jedné třetiny úspěšnou. Důležitější už je jenom motivace rodičů a dětí ke změně.

🔴 **Vedou se k jednotlivým rodinám třeba deníky?**

Pracovnice si dělají zápisky a většinou si dost pamatují. Jsou schopné popsat detailně i vývoj celého případu. Je to ale velmi náročná práce, kterou provází značná fluktuace, a proto je potřeba

mít případy dobře popsané ve spisu, aby se vytvořila návaznost.

🔗 Může odchod pracovnice nabourat celou spolupráci?

Může, a velmi. Měli jsme klientku – matku se dvěma dětmi, kterou velmi trápilo, že u soudu byla vykreslena jako špatná matka, která bere drogy. Změnila se jí pracovnice a ona to dávala za vinu sobě a ptala se: „Proč mě opustila, udělala jsem něco špatně?“ Vůbec nevěděla, co se děje a za téhle situace měla začít spolupracovat s někým novým a znovu mu všechno vyprávět.

🔗 S jakými dalšími příběhy jste se seznámila?

Třeba s tatínkem, kterému umřela manželka a zůstal sám se dvěma dcerami. Přestal to celé zvládat a začal pít. Teď jsme měli možnost mluvit s ním i jeho dnes už skoro dospělými dětmi. Starší dcera zpětně velice dobře identifikovala slabá místa v tehdejší spolupráci s OSPOD. Vadilo jí, že ji a sestru nikdo neposlouchal, když říkaly, že tatínek bývá opilý. Stěžovaly si, že plán je pouze pro ně, a ne pro tatínka. Vnímaly, že mají pracovat na sobě stejně jako to, že tatínek na sobě pracovat nemusí a že jeho se to skoro netýká. Ten si naopak spolupráci s OSPOD pochvaloval. To byl velmi zajímavý pohled na dřívější práci v rodině.

🔗 Kudy tedy vede úspěšná cesta?

Přes partnerský přístup. Důležité je vnímat rodinu a děti jako svého partnera. Základem je otevřená komunikace, všechno vysvětlovat, postupovat pomalu, dávat jasné indicie toho, co je dobře, co je špatně, pracovat s potřebami dětí a také chválit. Jedna maminka byla překvapená, když ji pracovnice pochválila, to prý nezažila. Když se s rodinou naváže partnerský vztah, celá situace se najednou zlepší a má východisko.

🔗 Takový přístup vzešel z projektu, do kterého jste byla zapojena?

Je to přístup, který již nějak funguje. Projekt, který jsme přes tři roky realizovali jako partneři Pardubického kraje a firmy Gov Lab, pomohl tento přístup

mnohem více zdůraznit a posílit. Šlo o inovativní přístupy v péči o ohrožené děti a rodiny i o snížení přebujelé administrativy na OSPOD. Rozvíjel i další metody, které partnerský přístup podporují a umožňují. Díky tomu se může s dětmi a rodiči pracovat co nejdříve, nikoli až ve fázi velké krize, kdy je to opravdu složité a hrozí i odebrání dětí. Je důležité, aby měly rodiny hned v počátku podporu v dalších službách a u odborníků jako psycholog, etoped (speciální pedagog), psychiatr. Jinak se totiž děti do systému opět vracejí a jde více jak o třetinu z nich.

🔗 Inspirovali jste se i v zahraničí?

Navštívili jsme Nizozemsko, tamní praxe je velmi zajímavá a pro nás vhodná. Například amsterdamský „OSPOD“ je považován za světovou špičku v péči o děti.

🔗 Jak jste se do projektu dostala?

Přes Pardubický kraj, který mě oslovil. My jako katedra věd o výchově jsme měli v projektu na starosti evaluaci a vzdělávání pracovníků OSPOD. Zpracovali jsme mnoho analýz, které jsou značně unikátní tím, že dosud nikdo tak podrobně práci OSPOD nepopsal. O výsledky je zájem ze strany ministerstva práce a sociálních věcí, OSPOD, krajů, tvůrců zákonů. Vznikla i závěrečná evaluační zpráva, která je volně k dispozici. Nyní pokračujeme ve spolupráci s Pardubickým krajem a Akademií Libchavy v navazujícím inovativním projektu, který praxi rozšiřuje na všechny pracoviště OSPOD v Pardubickém kraji.

🔗 Jaká je vaše práce?

Hezká, velmi potřebná, ale také velmi náročná. Nádherně ji vystihla jedna sociální pracovnice: „Jsem v práci a mám tam Jirku. Mluvím s ním. Jdu z práce domů a přemýšlím o Jirkovi. Přijdu domů a už mi sedí na sedačce.“ Je u ní velmi důležitá psychohygiena, protože jinak ohrožuje váš vlastní život. Pro mě je důležité, že můžu zkušenosti z praxe propojit s výukou a prací se studenty.

Mgr. Adriana Sychrová, Ph.D.

působí na Katedře věd o výchově Fakulty filozofické UPCE. Věnuje se problematice sociální politiky a práce, v posledních letech se zaměřuje na sociálně-právní ochranu dětí a práci OSPOD. Účastnila se projektu „Inovativní přístupy k podpoře ohrožených rodin s dětmi v Pardubickém kraji“, nyní je zapojena do projektu „Spolu k podpoře rodin s dětmi v Pardubickém kraji“, které se zaměřují na transformaci a nové přístupy v práci OSPOD. Zabývá se i vybranými pedagogickými aspekty náhradní rodinné péče, které mohou významně ovlivnit její průběh.

„Práci OSPOD bych přirovnala k dirigentovi. Každá rodina je totiž jako orchestr, který si vybírá svou melodii. Některé orchestry jsou hezky sladěné. Nástroje v jiných mohou být sice rozladěné, ale zase se sehrají. A pak jsou orchestry, které sice hrají stejnou písničku, zato tak falešně, že už to nikdo ani nepozná. Někdo se dokonce učí na jiný nástroj nebo zkouší jinou melodii. A tam přichází OSPOD, aby jim našel stejnou písničku a orchestr vyladil.“

Příběh devítiletého Dana

Na OSPOD přišla stížnost na chlapcovo chování. Nepřipravuje se do školy, má horší známky, zlobí ostatní děti, chodí za školu a nemá omluvené hodiny. Matka na školní schůzky záměrně nechodila, jen by si vyslechla, co všechno dělá špatně. Nechodila do práce, měla exekuce a žila ze sociálních dávek. Navíc se s chlapcem a jeho dvěma sourozenci stále stěhovali. Pracovnice OSPOD zjistila, že má matka zdravotní problémy, je před operací se zády, a proto péči o děti moc nezvládá, navíc byla v hledáčku OSPOD už v minulosti. Pracovnice se rozhodla zvolit jiný přístup, kladla jiné otázky. Navázala s matkou a dětmi vztah, hledala, co v rodině funguje, a to posilovala. Když se něco podařilo, matku pochválila. Docházela k nim a pomohla řešit vzniklé problémy. Vše se obrátilo k lepšímu. Dan začal chodit na florbal, našel si kamaráda a zlepšil se i ve škole.

Příběh maminky Katky

Katku přivedl k užívání pervitinu její partner, se kterým žila od 16 let. Postupně se jí narodily dvě děti, k drogám se vracela, až začaly ovlivňovat rodinný život. Partner vodil domů kamarády, o nic se nestaral. Katka péči o děti zvládala sama. Jednou ji přistihla policie, jak řídí pod vlivem drog auto i se svými dětmi. Po prvním setkání s pracovníci OSPOD se cítila špatně a měla strach, že jí děti vezmou. Byla přesvědčená, že je dobrá matka a drogy nemají na výchovu vliv. Soud stanovil nad dětmi dohled. Katka se rozhodla s drogami přestat, partner ale ne. Katku bil, a tak do drog spadla znovu. Nakonec od něj odešla a oporu našla ve svém bratrovi. Plnila všechny kroky, které si s OSPOD naplánovaly, a je spokojená. I děti jsou rády, že se u nich nekřičí, doma nejsou cizí lidé a tatínek maminku nebije. Zatím nemá vlastní bydlení, ale doufá, že se jí to podaří.

1

2

3

LEDEN

Dopravní fakulta má nového děkana

V polovině ledna usedl do nejvyššího křesla Dopravní fakulty Jana Pernera expert na dopravní stavby docent Ladislav Řoutil, kterého do čela fakulty zvolili členové akademického senátu. S týmem proděkanů bude během svého funkčního období usilovat o to, aby fakulta byla respektovanou institucí, na které působí inspirující osobnosti a motivovaní studenti. A která současně přispívá k rozvoji technických, technologických a manažerských oborů v dopravě. S touto vizí povede fakultu do roku 2029. **1**

LEDEN

Uchazeči o studium se podívali na fakulty

Sérii Dnů otevřených dveří na jednotlivých fakultách Univerzity Pardubice odstartovala Fakulta restaurování v Litomyšli. Pak se zájem dalších uchazečů přesunul do Pardubic a na jejich nápor se chystalo zbylých šest fakult. Zájemci o studium si tu vyslechli přednášky o škole i na odborná témata, setkali se se studujícími i pedagogy a také si prohlédli posluchárny, učebny i celý pardubický kampus. Den otevřených dveří na Dopravní fakultě zpestřil svou návštěvou ministr dopravy Martin Kupka, který kromě přednášky stihl natočit i podcast UPCE On Air. Odvyílaný díl najdete na webu. **2**

LEDEN

Hned dvakrát se na UPCE soutěžilo v chemii

Na Fakultě chemicko-technologické se konaly rovnou dvě chemické soutěže. Po devíti letech se sem vrátilo národní kolo Chemické olympiády pro středoškoly. Šedesátka nejlepších žáků z celé republiky prokazovala své vědomosti v teoretickém testu i praktické zkoušky v laboratoři. Ceny za první místa si odnesli Václav Verner z pražského gymnázia PORG Libeň a Tomáš Holub ze Střední průmyslové školy chemické v Brně. O týden později se na fakultě kvůli 10. ročníku soutěže Chemiklání sešlo dalších 800 soutěžících. V týmech z 55 různých škol řešili na 60 různě obtížných chemických úloh. Nejlepší byly týmy z pražských gymnázií PORG Libeň a Botičská. Soutěž se letos už pošesté konala i na prestižní univerzitě v Cambridge, nově také v anglickém Birminghamu a v rakouském Klosterneuburgu. **3**

ÚNOR

UPCE má nové studijní programy

UPCE rozšířila nabídku studijních možností. Novinky najdou uchazeči na Fakultě chemicko-technologické, kde lze nyní poslat přihlášku do studijních programů jako Chemie piva a fermentovaných produktů, Environmentální chemie a udržitelnost nebo Biomateriály. Dva nové programy přidala i Fakulta filozofická. Nově se na ní dá dálkově studovat navazující magisterský program Učitelství anglického jazyka. Přihlášku mohou zájemci nyní poslat rovnou do magisterského studijního programu Historie – Archeologie, který se doposud dal studovat pouze v bakalářském stupni. Podrobnosti jsou na webu studuj.upce.cz, který obsahuje přehled všech programů.

4

6

5

7

ÚNOR

Kulturní dění zpestří naši studující

Už počtvrté pomůže projekt Rozjed' to doplnit kulturní dění v Pardubicích. Svými šesti projekty ho díky podpoře statutárního města Pardubice a univerzity obohatí pardubičtí vysokoškoláci a vysokoškolačky. I nadále tak bude možné poslechnout si zajímavé hosty během setkávání při Čaji o páté nebo v Café Universitas. Už podruhé se fanoušci japonských komiksů převléknou za populární postavy na akci UPCE CON pro Japonsko. Zájemci si užijí hudbu v ulicích v podání amatérských kapel na Jen Tak Festu. Taneční disco party bez rušení okolí díky sluchátkům přinese novinka Silent disco. Akce Naslouchej prostoru doplní nabídku přednáškou a workshopem na téma akustické ekologie. **4**

ÚNOR

Odehráli jsme druhé derby

V ČPP Aréně v Hradci Králové se proti sobě opět postavily univerzitní týmy Riders Univerzita Pardubice a UNited HK. I když do Hradce dorazila početná podpora v podobě pardubických fanoušků, kteří se na výjezd vybavili nejrůznějšími fandítky, na konkurenční Hradec to tentokrát nestačilo. Ve druhém kole Východočeského derby univerzit se našim hokejistům nedařilo a podlehl sousednímu Hradci Králové 7:4. Museli tak odevzdat putovní pohár, který na podzim vybojovali. Děkujeme všem, kteří přijeli náš tým podpořit. **5**

ÚNOR

Přivítali jsme nové zahraniční studenty a studentky

Sedmdesátka studujících z 27 partnerských univerzit v 15 zemích dorazila na letní semestr na Univerzitu Pardubice. Nejvíce jich je z Portugalska, Řecka, Itálie, Turecka, ale i z Tchajwanu. Během tzv. Orientačního týdne se studenti seznámili s kampusem i městem. Zúčastnili se informačních schůzek na fakultách, absolvovali interkulturní kurz či kurzy češtiny. Počáteční kroky zahraničním nováčkům usnadnili pardubičtí vysokoškoláci ze studentského spolku ESN, kteří chystají zajímavý program pro zahraniční studentky a studenty během celého semestru. **6**

ÚNOR

Fakulta restaurování opět v Alžírsku

Expertí z Fakulty restaurování v čele s děkanem Radomírem Slovíkem vyrazili na desetidenní návštěvu do Alžírsku. Na partnerské Národní škole konzervování a restaurování kulturního dědictví vedli specializované přednášky nebo praktické workshopy například z oblasti restaurování papírových artefaktů a knižní vazby nebo konzervování mozaiky usazené na betonovém panelu. Společně jednali i o plánech na restaurování antických památek ve městě Tipasa. Za českými odborníky dorazil také tamní ministr kultury Zouhir Ballalou, který o jejich práci projevil velký zájem a vyjádřil podporu přípravě společných restaurátorských projektů. **7**

8

10

9

11

BŘEZEN

Archeolog u objevu středověké ulice

Archeolog Jan Musil z Fakulty filozofické byl u nevidaného objevu. Spolu s kolegy z Východočeského muzea v Pardubicích objevili za Zelenou bránou unikátní pozůstatky povrchu ulice ze 14. století. Narazili na ni při výkopových pracích, které se provádějí kvůli opravám brány. Přibližně metr a půl pod současným dlážděním se nacházela vrstva hatí – dřevěného zpevnění cest a ulic, které se ve středověku používalo k překonávání bahnitého terénu. Sám Musil dodává, že tyto nálezy jsou to nejstarší, co lze v historickém jádru města najít. **8**

BŘEZEN

Veletrh Kontakt informoval o budoucím uplatnění

Čtveřice technických fakult UPCE připravila pro pardubické vysokoškoláky a vysokoškoláčky tradiční veletrh Kontakt. Nabídla jim tak unikátní příležitost osobně se potkat s personálními manažery společností a zjistit více o pracovních podmínkách. Od téměř 70 zástupců společností si vyslechli praktické tipy a informace, jak v budoucnu získat vysněnou pracovní pozici. Na místě se mohli setkat i s úspěšnými absolventy, zajít si na tematické přednášky nebo se zapojit do aktivit, během kterých si osvojili potřebné dovednosti, konzultovali s experty svoje životopisy nebo profily na síti LinkedIn. Pořídit si mohli i profesionální fotografii do svého CV. **9**

BŘEZEN

Uklízeli jsme kampus

Jaro a jeho tradiční výzva na úklid kampusu v rámci akce Uklid'me Česko nenechala chladnou na tři desítky dobrovolníků, kteří se zapojili hned do dvou uklízacích výzev. Nejříve se od nahromaděného nepořádku čistil les v blízkosti kampusu. V druhém kole přišlo na řadu odklizení odpadků v samotném kampusu UPCE. Ruku k dílu přidali studující, zaměstnaní, a také široká veřejnost. A že bylo co uklízet. Plechovky, igelity, textil a obuv, ale třeba i matrace. Děkujeme všem, kdo se zúčastnili! **10**

BŘEZEN

Americký patent pro metodu z UPCE

Metoda z Univerzity Pardubice na odhalení rakoviny slinivky a dalších dvou typů rakoviny získala patent na jednom z nejdůležitějších světových trhů – ve Spojených státech amerických. Za unikátní metodou, která dokáže diagnostikovat nemoc z pouhé krve, stojí vědec prof. Michal Holčápek a jeho tým. Metodu nyní podrobuje klinickému ověření společnost Lipidica, která ve spolupráci s 15 nemocnicemi v celém Česku vyzývá dobrovolníky, kteří mají k nemoci dispozici, aby pomohli s testováním. Tím také mohou získat cenné informace o svém zdraví. **11**

12

13

14

DUBEN

Popáté jsme rozhybali univerzitu

Hned 1. dubna odstartovala tradiční univerzitní výzva Rozhybejme univerzitu. Do akce se během celého měsíce zapojovali jak studující, tak zaměstnaní. Stačilo, aby uběhli alespoň dva kilometry, pěšky ušli čtyři kilometry nebo na kole ujeli deset kilometrů a pohyb zaznamenali v aplikaci. Letos byla akce obohacená o charitativní rozměr, pohybem se totiž pomáhalo sedmileté Sofii, dceři absolventů Univerzity Pardubice, která se narodila se spinální svalovou atrofií a o které si můžete přečíst na straně 20. Účastníkům soustěžely jenom tři dny, aby cílovou částku 120 tisíc korun nasbírali a přispěli tak holčičce na rehabilitaci i speciální pomůcky.

DUBEN

Studující diskutovali s britským velvyslancem

Britský velvyslanec Matt Field zpestřil čtvrtý ročník akce Společnost a její správa. Svými postřehy osvětlil nejen důležité aspekty diplomacie, ale také inspiroval studenty a akademiky k diskusím o globálních tématech, která formují naši společnou budoucnost. Právě budoucnost byla hlavním tématem akce, a tak se i ostatní řečníci zamýšleli nad tématy souvisejícími s ní. Diskutovalo se proto o nejrůznějších environmentálních výzvách i o AI. Ve spolupráci s Greenpeace a Národním pedagogickým institutem organizátoři z Fakulty ekonomicko-správní a Fakulty filozofické připravili pro zájemce také workshopy. **12**

DUBEN

Technology Day propojuje technologie UPCE s praxí

Centrum transferu technologií a znalostí UPCE zorganizovalo pro partnery a zájemce z různých sfér hned dvě setkání nazvaná Technology Day, aby vyslyšelo jejich reálné potřeby a současně jim nabídlo různé technologie z univerzity. Pod značkou PARÁDNÍ kraj, symbolizující rozvoj inovací v Pardubickém kraji, se na prvním setkání určeném pro soukromé společnosti představilo hned devět nadějných technologií, mezi nimi třeba testovací sada pro vyšetření chuťových smyslů (FZS, FChT a FEI), 3D skener nadrozměrných zásilek (FEI) nebo metoda jednoduchého chemického rozkladu biologicky obtížně odbouratelných kontaminantů z vod. Na druhém setkání se sešli vedoucí představitelé měst, obcí a krajů a zástupci škol, správců komunikací nebo technických služeb. Zástupci fakult jim představili unikátní znalosti a technologie z oblasti vodního hospodářství, zdravotního vzduchu, regionálního rozvoje, územního plánování, turismu nebo dopravy. **13**

DUBEN

Univerzita udělila dva čestné doktoráty

Za přínos k rozvoji historických a chemických věd předal rektor Univerzity Pardubice Libor Čapek prestižní vědecké ocenění hned dvěma osobnostem. Čestné doktoráty z jeho rukou převzali historik raného novověku a 19. století prof. Karl Vocelka a expert na materiálové vědy prof. Himanshu Jain. Obě osobnosti dlouhodobě spolupracují s Univerzitou Pardubice a významně přispěly k rozvoji klíčových vědeckých oborů na obou pardubických fakultách. Mimořádné akce v Aule Arnošta z Pardubic se zúčastnili i zástupci českých vysokých škol, členové Vědecké rady a Správní rady Univerzity Pardubice a zástupci partnerů univerzity. **14**

Vysnila jsem si knihu,

říká studentka a autorka sci-fi

TEXT Zuzana Paulusová • FOTO Adrián Zeiner

Země se spojila v jeden kontinent, na kterém se největší obavou přeživších stávají lovci, kteří je unášejí. Takový sen dokázala studentka Fakulty chemicko-technologické Marie Znamínková přetvořit v knihu. Tedy rovnou dvě, a na posledním dílu sci-fi trilogie už pracuje. K tomu píše další sci-fi knihu. A ještě pohádku. Pro tuhle doktorandku studující ekonomiku chemických podniků je nicnedělání zkrátka sprostým slovem.

„V jedné malé, válkou takřka nezničené vesničce, se v rodinném domku probudila dívka. Uvnula u své sestry v pokoji poté, co si do noci povídaly, a kupodivu ji překvapilo, když se nevzbudila ve své posteli. Nemusela ani rozsvěcet, aby věděla, že její sestra tvrdě spí, neboť se její klidné oddechování rozléhalo tichem. Protáhla se a zamžourala do tmy. Oči měla rozespálé a myšlenky stále ještě ve snění, ale rychle se probudila, když uslyšela něco jako zvířecí vrčení...“ Právě takhle začíná příběh Generace, který vypráví studentka Marie Znamínková. Jednou si řekla, že napíše sci-fi trilogii, a dnes v ruce hrdě drží první dva díly. Na začátku našeho povídání je trochu nervózní. Na pozornost by přitom sympatická černovláška měla být zvyklá. Má za sebou několik autorských čtení i setkání s fanoušky. Většinou ji představují jako spisovatelku, což jí pořád připadá trochu neuvěřitelné.

📍 Slyšíte na oslovení paní spisovatelko?

Je zvláštní ho slyšet, protože se spisovatelkou zatím necítím. Oslovují mě tak hlavně při akcích v knihovnách, kam chodím moc ráda. Lidé jsou vždycky nadšení, že jsem živá, z masa a kostí, navíc mladá (smích).

📍 O čem vaše knihy jsou?

Vždy jsem tíhla ke sci-fi. Moje knížky se označují jako young adult, takže jsou pro moje vrstevníky a mladší čtenáře. V první knize vyprávím o tom, že se země zase spojí v jeden kontinent, na kterém

se objevují lovci. Jdou po těch, co přežili, a dostanou i dívku Jessicu. Mezi ní a lovcem Silvestrem je však nevysvětlitelné pouto, které pomůže odhalit zkaženost sídla lovců a pravdu o jejich minulosti a tajném experimentu. Ve druhém dílu dějem zamíchá ztracená paměť, která může změnit nejen budoucnost, ale i minulost světa. Hlavní hrdinka se navíc dostává do spárů vědců.

📍 Jste hlavní hrdinkou toho příběhu?

Jsem i nejsem. Prostředí i její rodinné zázemí je velmi podobné tomu mému. Její povaha mi ale už tolik podobná není. Ve skutečnosti je to jedna z mých nejméně oblíbených postav. Začínám ji mít ráda až nyní při psaní třetího dílu (smích).

📍 Už víte, jak to celé dopadne?

Třetí díl téhle sci-fi trilogie je momentálně v procesu, jsem asi v půlce. Ale popravdě ještě nevím, jak se to celé uzavře. Dost možná to překvapí i mě.

📍 Jak to?

Celý příběh se odehrává v mojí hlavě. A teprve, když píšu, prožívám děj s postavami tak, jak přichází. Proto ještě nevím, kam přesně se linka v danou chvíli odvine, kdo co udělá, co řekne, co ho motivuje a kam ho to dovede. Když jsem napsala a vydala první díl, po přečtení jsem v něm kromě chyb objevila i věci, které ani mně samotné nebyly úplně jasné. Nevysvětlila jsem některé souvislosti, technické věci nebo třeba vztahy mezi postavami. Vůbec jsem například nechápala, proč je jedna postava na jinou později najednou tak agresivní.

Proč zrovna tato postava má takový charakter? To se mi objasnilo až při psaní druhého dílu. Teprve v něm vyplynulo, co za tím je, s čím a jak to souvisí.

❗ Vy si nevedete žádné poznámky k ději, postavám, vztahům mezi nimi? Nosíte všechno jenom v hlavě?

Je to zvláštní, ale je to tak. Všichni říkali, že potřebuju mít osnovu, nebo aspoň vědět, jak to skončí. Tak jsem si založila deník, ale nakonec jsem si do něho napsala stejně jenom postavy (smích). Všechno ostatní jako místo, charakter, vztahy mezi postavami mám opravdu jen v hlavě, ale chci to postupně převést na papír. Můj mozek funguje asi trochu jinak než mozek většiny lidí. Připadám si trochu jako, kdybych byla nástroj pro vyprávění toho příběhu. A ono to tak asi i bude... Když začnu psát, všechny informace a souvislosti mi v tu chvíli hned naskočí a okamžitě se propojí.

❗ Jako kdyby vám někdo připojil do hlavy flashku s informacemi, které zrovna potřebujete...

Přesně, všechno se mi najednou nahraje do hlavy

a já mám v tu chvíli pocit, že vlastně koukám na film. Filmy zbožňuju a doslova všechno k nim přirovnávám. I to, co čtu, vidím nejdřív jako film.

❗ Jak potom vypadá vaše psaní?

Když si sedám k psaní, úplně se zrelaxuji. Během chvilky nevnímám okolní svět a žiju dějem, který přichází tak nějak sám. Občas mě při psaní něco úplně vykolejí. Dopředu nevím, co se bude zrovna dít, tak píšu, píšu a z jedné postavy, která je dlouhodobě nemocná, najednou zničehonic vyleze věta, která ukončila jednu kapitolu: „Neudělal bys to pro mě, ani kdyby to bylo to poslední, co bych si přál před smrtí?“ A já na to hned: „Cože? Ta postava vážně umře? No páni!“ Takže tak nějak... (smích), dopředu zkrátka nic neplánuju.

❗ Utíkáte do svých knížek i před současným světem?

Řekla bych, že jo. V tomhle světě je tolik těžkých okolností, tolik věcí, které musíte zvládnout a vyrovnat se s nimi, pořád na vás někdo v něčem tlačí. Když píšu, je mi dobře. Vždycky se ze všeho dokážu

**„V tomhle světě je tolik těžkých okolností,
tolik věcí, které musíte zvládnout
a vyrovnat se s nimi, pořád na vás někdo
v něčem tlačí. Když píšu, je mi dobře.
Vždycky se ze všeho dokážu vypsát.“**

vypsát. Psaní prostě miluju, je to jeden z prostředků, jak se vyjádřit a zároveň dát prostor mé neuvěřitelně bujné fantazii. Proto jsem teď z ničeho nic začala psát ještě další knížku, je o zombících (smích).

📍 Kde vlastně berete inspiraci k psaní?

Inspirace je u mě velmi zajímavá věc. Když mám nějakou myšlenku, vždycky si ji poznamenám, abych ji později mohla rozvinout a nikam se mi přitom neztratila. Napadají mě různě, když jedu autobusem, když koukám z okna nebo třeba na návštěvě u kamaráda na koleji. Stála jsem na balkóně a koukala dolů a najednou mě napadlo, že určitě musím použít, jak někdo padá dolů a chytá se sítě proti ptákům. Najdete to ve druhém díle.

📍 A odkud přišla inspirace k celé knize?

Ze snu. Zdál se mi, když mi bylo 14 let. A dokázala jsem ho převést už do dvou knížek. I ti zombíci přišli ze snu.

📍 Našla Generace už svoje fanoušky?

Našla, a jsem za to moc ráda. Před několika měsíci si ke mně ve vlaku přisedla jedna slečna a z batohu si vytáhla moji knížku. Říkám si cože? To snad není možné? Neudržela jsem se a zeptala se,

jak se jí to líbí. Měla na mě tisíc otázek, a nakonec jsme si báječně popovídaly.

📍 Chtěla vědět, co se stane dál?

Jasně, že chtěla, ale já jsem to nemohla prozradit, protože jsem to v tu chvíli ještě nevěděla.

📍 Máte rozepsaného i něco dalšího?

Baví mě psaní pohádek. Zrovna jsem jednu napsala. Tentokrát jako scénář. V šuplíku mám i pár detektivek a knihu o andělech.

📍 Píšete také scénáře?

Zkouším to. Nevím, na jaké bázi funguje můj mozek, ale scénář jsem napsala za necelé dva týdny. Zdá se mi dobrý, a jsem proto hodně zvědavá na zpětnou vazbu.

📍 Píše se scénář jinak než kniha?

Psaní scénáře má jiné zákonitosti a také jeho vzhled je naprosto jiný než u běžné knihy. Je postavený na přímé řeči. Obsahuje stručný úvod, kde se scéna odehrává, následuje krátký popis toho, co se děje, a pak jsou už jen rozepsané dialogy jednotlivých postav. Občas si říkám, jestli z toho nevznikne blbost, ale zatím se mi to daří.

📌 Poslední dobou vás můžeme zahlédnout i v televizi, je to tak?

Ano, dělám komparz a občas mám i nějaké vedlejší role. Uvidíte mě třeba v seriálech Zoo nebo Kamarádi.

📌 Láká vás film?

Filmy miluju. Od malička jsem chtěla být herečkou, ale rodiče trvali na tom, aby ze mě bylo „něco normálního“. Stejně jsem si k filmu cestu našla přes komparz. Teď mě ale hrozně zajímá, jaké to je na druhé straně, chtěla bych zkusit scenáristiku a režii.

📌 A jak tohle všechno jde dohromady s ekonomikou chemických podniků, kterou studujete?

Asi moc ne. Do bakalářského studia jsem se přihlásila vlastně omylem a pak už tu tak nějak zůstala. Navíc jsem tu potkala skvělé kamarády, se kterými si vzájemně pomáháme a perfektně se při studiu doplňujeme. Musím říct, že vším, co dělám, si neskutečně rozšiřuju obzory. A baví mě to. Takže tohoto omylu skutečně nelituji.

📌 Na čem pracujete ve škole?

Čeká mě toho hodně, ale výstupem bude samozřejmě disertace. Zkoumám komunikaci a propagaci v oblasti energetických nápojů v rámci společenské odpovědnosti. Zajímá mě, jak to s nimi lidé mají, jak hodně je pijí a nakolik je to ovlivňuje.

📌 Prováděli jste průzkum?

Každý druhý říká, že „energetáky“ nepije, ale z dat vylezlo, že vůbec je nepije jenom 33 procent dotázaných. Ve vzorku bylo o dost víc lidí v kategorii 18 až 28 let než od 29 do 43 let. Takže z dat spíš vychází, že mladší skupina je pije víc. Uvidíme, co zajímavého z toho ještě vytáhnou.

📌 Do jaké skupiny se řadíte vy?

Já se energetickým nápojům snažím vyhýbat a piju je skutečně velice výjimečně, párkrát do roka. Mám problém se vstřebáváním kofeinu, takže stejně to mám i s kávou.

📌 Jak byste popsala sama sebe?

Jsem hrozný workoholik, nemám den, kdy bych něco neudělala. Na konci loňského roku jsem měla hrozně velké prozření a řekla jsem si, že se chci zabývat už jen věcmi, které mě baví. Píšu, studuju, pomáhám sestře se zvířaty a také doučuju matematiku a češtinu. Za tu dobu, co doučuji, jsem měla hodně dětí s různými poruchami, hlavně dyslexií a dysgrafií. Sama se čtením a klasickým psaním rukou bojuju, tak vím, jak na to. Snažím se je podporovat i jinak a probírat témata, která je trápí, mnohdy se týkají šikany a sebe-poškození. Taková cesta má podle mě smysl a opravdu mě naplňuje.

... Silvestr ucítil, jak mu do hlavy pomalu vstupuje tlak. Začal si vzpomínat. Už věděl, jak se ta dostal, a měl představu o tom, kde se nachází. Uslyšel zakašlání následované různým pššš. „Haló? Je tu někdo? Houkl a natáhl krk směrem ke škvíře mezi závěsy, přes kterou byla vidět nepatrná část místnosti. Silvestr uslyšel, jak kdosi vstal ze židle a rozešel se za lovcem. Netrvalo to dlouho a ona osoba odhrnula závěs, čímž vpustila Silvestrovi do očí oslnivou záři umělých světel. Lovcův zrak se podlil pálivými slzami. Přimhouřil oči. „Danieli?“ Těmito slovy uzavírá Marie Znamínková druhý díl Generace. Začtete se také?

Je těžké v Česku vydat knihu?
Jak celý proces probíhá?
A je autor v balíku?
Marie Znamínková byla hostkou
i v našem podcastu UPCE On Air.

Zpátky do kampusu.

1. Sraz absolventů je tu

TEXT Zuzana Paulusová • FOTO Adrián Zeiner

Vysokoškolské vzdělávání v Pardubicích slaví letos 75 let. Ve městě chemie, kterou jsou Pardubice proslulé, nemohl dát dnešní Univerzita Pardubice základ jiný obor. Se svou předchůdkyní vychovaly přes 45 tisíc absolventů, kteří našli uplatnění v nejrůznějších profesích. Absolventi nyní můžou na vlastní oči vidět, jak se kampus od dob jejich studií proměnil a co dalšího je na univerzitě jinak. A to už v červnu na 1. Srazu absolventů, který škola u příležitosti výročí pořádá.

Jak to všechno začalo

V kalendáři se píše datum 27. června 1950, když se v Pardubicích rozhodnutím československé vlády zřizuje Vysoká škola chemická. O čtyři měsíce později – 15. října usedají do lavic první studenti. Je jich 120 a první vysokoškolské vědomosti nabývají v improvizovaných prostorách pekařské a cukrářské průmyslovky. Na další akademický rok se už stěhují do budovy průmyslové školy na náměstí Čs. legií, kde dnes sídlí Fakulta elektrotechniky a informatiky a Centrum materiálů a nanotechnologií. Mladí lidé mají o studium na pardubické výšce zájem a počet studentů se v následujícím akademickém roce zdvojnásobuje. V listopadu 1953 mění škola status a stává se z ní Vysoká škola chemicko-technologická se známou zkratkou VŠChT. Má celkem 602 studentů a v jejím čele stojí rektor Jiří Klikorka. Původní čtyřleté studium se prodlužuje ve standardní pětileté a studenti si postupně vybírají ze sedmi specializací chemie a technické chemie. Zájem o studium roste na všech frontách. A to si žádá nové posluchárny i laboratoře. Pavilon pro technologické katedry, dnešní Technologický areál v Doubravících, se staví na okraji města na počátku 60. let. K historické budově na náměstí Čs. legií se napojuje severní a západní křídlo. A na pravém břehu Labe roste nové zázemí – vysokoškolské koleje, menza a tělovýchovná zařízení. Ty ve zrekonstruované podobě slouží studentům dodnes a tvoří plnohodnotný a moderní univerzitní kampus.

Přibýly nové obory a fakulty

Leden 1991 přináší nový status a v něm existenci dvou fakult: Fakulty chemicko-technologické a nově zřízené Fakulty územní správy (od roku 1993 Fakulta ekonomicko-správní). Právě ty vytvoří základ budoucí univerzity. Zanedlouho na vysoké škole na základě projektu ministerstva školství vzniká Ústav cizích jazyků, později přejmenovaný na Ústav jazyků a humanitních studií (od roku 2001

Fakulta humanitní, od roku 2005 Fakulta filozofická). Úkolem ústavu je zajistit dostatek kvalifikovaných učitelů cizích jazyků pro základní školy během poměrně krátké doby. Dění na Vysoké škole chemicko-technologické ovlivňují události roku 1989, jehož součástí jsou i pardubičtí studenti a pedagogové.

Rozdělení republiky pomáhá vzniku Dopravní fakulty Jana Pernera, která v roce 1994 najde sídlo právě v Pardubicích na významné železniční křižovatce. 31. března 1994 se z úzce zaměřené Vysoké školy chemicko-technologické stává oficiálně Univerzita Pardubice. Poskytuje kvalitní vysokoškolské vzdělání univerzitního typu a nadále se rozrůstá. V roce 2002 o dva ústavy: Ústav elektrotechniky a informatiky (od roku 2008 Fakulta elektrotechniky a informatiky) a Ústav zdravotnických studií (od roku 2007 Fakulta zdravotnických studií). V červenci 2005 se k univerzitě připojuje ještě umělecky zaměřená Fakulta restaurování, která sídlí v Litomyšli. Univerzita Pardubice je kompletní. Má sedm fakult, studuje na ní deset tisíc studentů a směle začíná konkurovat domácím

i zahraničním univerzitám. Její brány každoročně opouští na 1500 úspěšných absolventů.

Sejdeme se na srazu

Ti všichni se první červnovou sobotu mohou do kampusu zase vrátit. 7. června v 10 hodin totiž odstartuje 1. Sraz absolventů UPCE. A nabídne pestrý program. Po společném dopoledním programu v aule si návštěvníci mohou rezervovat prohlídku kampusu a nových prostor, v knihovně se začnou do svých oblíbených titulů, v tělocvičnách katedry tělovýchovy a sportu obhlédnou nové vybavení a stroje. Studentská léta si připomenou u vzpomínkového menu v univerzitní menze, která ho speciálně pro návštěvníky srazu uvaří a zpřístupní i novou terasu. Otevřený bude univerzitní shop s fakultními a univerzitními tričky, mikinami a dalšími dárky. Odpoledne se absolventi přesunou na své fakulty a budou pokračovat v dalším setkávání a vzpomínání. Například absolventy Fakulty chemicko-tech-

nologické čeká předávání pamětních listin a společné setkání všech generací absolventů, Fakulta elektrotechniky a informatiky ukáže zájemcům nové laboratoře a Fakulta filozofická překvapí mimo jiné aktivitou FFlash Talks – rozhovory mezi studenty a absolventy.

Absolventem Univerzity Pardubice je i současný rektor Libor Čapek, který si 1. Sraz absolventů samozřejmě nenechá ujít. A těší se na nejrůznější zajímavá setkání, která celý den na alma mater přinese: „Chtěl bych srdečně pozvat všechny absolventky a absolventy naší univerzity, ať už absolvovali před desítkami let nebo před rokem. Přijďte s vaší alma mater oslavit její výročí. Podívejte se znovu na místa, která znáte, a společně se spolužáky si vytvoříte nové vzpomínky.“ Už teď je možné na webu UPCE potvrdit svou účast a naplánovat si den na univerzitě podle svého.

**Zavzpomínejte na svou alma mater.
Přijďte na 1. Sraz absolventů.**

Boj o zdraví

TEXT Zuzana Paulusová : FOTO Archiv manželů Petrovických

V centru Bostonu jsou manželé Iveta a Luboš se svými dcerami možná častěji než v centru Pardubic. Právě tamní lékaři dali jejich dceři šanci na život. Ale zpátky na začátek. Když se potkali v prváku na Univerzitě Pardubice, neměli tušení, jaká životní zkouška je čeká. S narozením druhé dcery přišel tvrdý náraz – diagnóza spinální svalové atrofie. Vypukl boj o zdraví. Jejich urputnost a umění orientovat se ve vědeckém prostředí zajistil dceři účast ve studiích a genovou terapii. A mohl za to nedokončený doktorát.

„Mamííí, víš, kdo byla Toyen?“ – „Francouzská malířka?“ – „Ne, mamí, byla to přece česká malířka, členka Devětsilu.“ – „Aha, já žila v tom, že je to Francouzka,“ odpovídá maminka Iveta své dceři. Teprve sedmileté Sofii. Podobnými dotazy častuje holčička své rodiče i několikrát za den. Chodí do první třídy, naučila se psát, a prý krásně, a slova čte s oblibou hlavně pozpátku. Je chytrá, zvědavá, velmi milá a ráda se seznamuje. Už teď má plány, čím chce být. Na všechno si chce sama vydělat, všechno chce sama zvládnout, chce studovat a cestovat. Touží po budoucnosti, ve které by jednou nepotřebovala ničí pomoc. Úplně se jí to asi nikdy nevyplní, ale k jisté samostatnosti má malá hrdinka se spinální svalovou atrofií zatím dobře nakročeno. A to i díky rodičům, kteří za dceru bez ustání bojují.

Potkali se náhodou

Iveta a Luboš se kdysi ocitli na stejném místě. Byl Silvestr a během oslav zjistili, že oba studují Univerzitu Pardubice. Zpátky do kampusu už se v novém roce vraceli společně. Byli v prvním ročníku. Iveta na Fakultě chemicko-technologické, Luboš na Fakultě ekonomicko-správní. Od třetího bydleli spolu a věděli, že spolu už zůstanou. „Po škole jsem přesně nevěděla, co bych chtěla dělat, a dostala jsem nabídku pokračovat na doktorské studium a věnovat se dál stopové elementární analýze,“ popisuje Iveta. Přestože doktorát nedodělala, sehrál v jejich životě zásadní roli. Svatba, bydlení, nástup do zaměstnání, první dcera Aneta, za tři roky druhá dcera Sofie. Všechno se zdálo být ideální. Až do pověstného

pátku třináctého. Byl duben roku 2018 a manželům Petrovickým se život obrátil vzhůru nohama. Lékař v Motolské nemocnici potvrdil, že Sofie trpí spinální svalovou atrofií prvního typu (SMA). Geneticky podmíněným onemocněním, které vede k postupnému ochabování svalů. Hrozí, že Sofie postupně přestane polykat i sama dýchat, řekl jim tehdy. Zhroutil se jim celý svět.

Existuje studie, ale...

„O onemocnění SMA jsme v tu chvíli měli již načteno, jelikož neurolog své podezření vyslovil už dříve. Říkal, ať hlavně nic negooglíme, ať počkáme na definitivní výsledky všech testů. My jsme ale chtěli být připraveni na vše. U nás v tu dobu totiž neexistoval žádný schválený lék, který by Sofii pomohl,“ vzpomíná Iveta. Když si manželé o nemoci zjišťovali podrobnosti, svítla jim naděje. Iveta díky doktorskému studiu věděla, do kterých vědeckých časopisů, odborných publikací a studií nahlédnout a co přesně v nich hledat. „Objevíli jsme v USA studii na genovou terapii farmaceutické společnosti Avexis, jejíž první výsledky vypadaly velmi nadějně. Účastnit se jí mohlo ale jen 22 dětí – 20 z Ameriky a pouze dvě mimoamerické. Lékaři v Motole byli skeptičtí, dostat se tam je prý nereálné,“ doplňuje Luboš. V tu chvíli se ale rodiče malé Sofinky rozhodli, že udělají všechno, aby dceru do studie dostali. Začal nejintenzivnější týden v jejich životě. Ještě večer po vyřčení diagnózy neváhali a poslali do USA e-mail, vyplnili příslušný studijní formulář a čekali.

Budíček o půlnoci

Hned v sobotu se z Bostonu ozvali a vyžádali si další informace a výsledky dalších vyšetření. Tak rychlou reakci manželé Petrovičtí nečekali. Začal boj s časem. Od té doby prakticky nespali ani nejedli, oba zhubli deset kilogramů, ale vytrvale šáněli, co bylo třeba. Ve studii byla jen dvě místa, o která se „prali“ tři zájemci. Mezitím co dokládali potřebné dokumenty s výsledky, nechali si pro jistotu vyhotovit pasy, konzultovali stav Sofinky kvůli případnému letu, jezdili s ní na kontroly a instruktáže, jak v případě komplikací na palubě letadla Sofince pomoci. Zkrátka se připravovali na cestu. Která se ale taky nemusela uskutečnit. A pak to přišlo. Když oba večer padli vyčerpáním, vzbudil je telefon. Na displeji svítilo neznámé zahraniční číslo. „Dobrý den, sponzor se rozhodl a vybral do studie vaši dceru Sofii. Gratulujeme. Kdy můžete dorazit do Bostonu?“ ozvalo se z telefonního sluchátka. „To bylo jako sen. Obrovská úleva a zároveň zvláštní strach. Naše snaha se vyplátila. Dostali jsme naději, i když jsme zatím nevěděli jakou,“ popisuje Iveta. Šílený kolotoč se nezastavuje. Manželé řeší víza, bydlení, finance, vyřizují hypotéku, nevědí, co dřív. Ale povedlo se, poslední dubnový den odlétá Iveta s pětiměsíční Sofinkou do Bostonu. Za tři týdny je následují Luboš s Anetkou. To už malá Sofinka měla zákrok za sebou. Rodina se chystá strávit 14 měsíců v Americe.

Americký optimismus

V jedné z nejlepších světových dětských nemocnic dostala Sofinka hned v květnu jednorázový lék genové terapie. Tím se ale strach rodičů nerozplynul. „Nevěděli jsme, co s ní lék udělá, stále byl experimentální a nebyl schválený, nebylo jasné, jak bude tělo Sofinky reagovat. Nikam jsme raději nechodili, jen jsme ji hlídali. Anetka navíc vším děním a změnou prostředí velmi trpěla,“ posteskla si Iveta. Několik měsíců rodina zůstávala v Bostonu, aby vědci mohli pozorovat, zda lék zabral. Zabral. Medikament dodal do těla funkční kopii genu SMN1, který umožnil přežít a správnou funkci motoneuronů, které do té doby nemoc SMA ještě nezničila. Díky tomu mohly Sofinčiny svaly začít pracovat namísto dalšího ochabování a Sofinka tak dostala šanci výrazně rozvíjet svou motoriku.

Rodině se neuvěřitelně ulevilo, a tak si začala užívat i pobyt v Bostonu. „Bylo jaro, všechno z nás spadlo a konečně jsme mohli pořádně poznat i město,“ dodává Luboš. Amerika je hodně změnila. V myšlení i přístupu. „Velmi nám pomohla tamní mentalita. Američané jsou velmi pozitivní, stále nás podporovali, jakýkoliv Sofinčin posun oslavovali, strašně nás svým přístupem nakazili,“ pochvaluje si Luboš, který sám srší optimismem a dobrou náladou, a to i přesto, že jsou již zpátky v České republice. Oba rodiče neskrývají vděčnost. Myšlenky, zda lék v těle holčičky

„Amerika nás hodně změnila a velmi nám pomohla tamní mentalita. Američané jsou velmi pozitivní, stále nás podporovali, jakýkoliv Sofinčin posun oslavovali, strašně nás svým přístupem nakazili.“

za 20 let nezpůsobí třeba rakovinné bujení, zbytnění srdečního svalu či jiné změny, si nepřipouštějí. S Bostonem jsou stále v kontaktu a zrovna balí kufry na pravidelnou roční kontrolu.

A co dál?

Díky léku Sofinka dostala druhou šanci na život. Přesto se po čase, když už byli zpět v Česku, objevily komplikace. Sofinka začala v motorickém vývoji stagnovat. „Bostonští lékaři nám doporučili, abychom doma požádali o v tu dobu již v Česku schválenou léčbu, která funguje na jiném principu než genová terapie. Dodává se do těla v určitých intervalech už doživotně,“ vysvětluje Iveta. Pojišťovna lék ale odmítla proplatit, a tak se Petrovičtí museli spolehnout opět sami na sebe. Znovu začali pátrat, až narazili na další studii, tentokrát italskou. Díky svému úsilí dokázali Sofii dostat i do ní, a tak po dobu pěti let dojížděli ještě do Říma a Sofinka dostávala ještě druhý lék. Kombinovanou léčbou, každodenním cvičením a rehabilitacemi malá bojovnice postupně získávala další motorické dovednosti. S koncem italské studie přišla ale další obava – jak pro Sofii získat drahý lék teď? „Po dlouhém vyjednávání nám výrobce léku přislíbil, že Sofie bude lék dostávat dál v rámci speciálního léčebného programu,“ líčí Iveta. Dění okolo léčby spinální svalové atrofie sleduje neustále. Chce být připravená na případné další kroky. „Aktuálně je zatím v USA schválen lék Apitegromab, což je monoklonální protilátka, která blokuje myostatin, čímž podporuje růst a sílu svalů u pacientů se spinální svalovou atrofií. Tím může pomoci zpomalit progresi onemocnění a zlepšit svalovou sílu a podpořit motorické funkce. V případě zdravých lidí by tento lék působil jako steroidy či anabolika, ale u těchto dětí by to mohlo pomáhat,“ vysvětluje. Léčba ale může představovat velkou zátěž pro játra.

Žijeme okamžikem

Celková péče, léčba, nejrůznější pomůcky i rehabilitační pobyty jsou finančně velmi náročné a rodina se proto neobejde bez pomoci. „Máme už mnoho hodných dárců, kteří nám posílají peníze pravidelně. Další přibývají, když se o naši situaci náhodně dozvědí, a hned přispějí. I sdílení našeho příběhu na sociálních sítích velmi pomáhá. Naštěstí kolem sebe máme skvělé lidi,“ říká s obrovskou vděčností Iveta. Sbírat peníze se rozhodla i Univerzita Pardubice, která s finanční pomocí Sofince propojila tradiční dubnovou akci Rozhýbejme univerzitu. Studentům a zaměstnancům stačily pouhé tři dny, aby splnily dobročinný účel výzvy. Pomohli tak Sofince získat od Nadace ČEZ 120 tisíc korun, které použije na rehabilitaci a speciální pomůcky. „Spinální svalová atrofie je dost drahý koníček,“ říká s nadsázkou Iveta. „Jak Sofinka roste, je potřeba neustále obměňovat pomůcky, jako jsou manuální a elektrický vozík, vertikalizační stojan, různé ortézy, terénní zdravotní kočárek. Sofča používá přístroj na cvičení nohou a spoustu dalšího vybavení. Třikrát za rok také jezdíme na rehabilitační pobyt,“ vyjmenovává Iveta jednotlivé nákladné položky. Roční péče o dceru přesahuje půl milionu korun z vlastních zdrojů, a tak je rodina vděčná za jakýkoliv příspěvek, jakoukoliv pomoc. Odpověď na otázku, proč se to stalo zrovna jim, je přitom nikdy nezajímala. „Asi si nás vybrala,“ věří Iveta. „Sofinčina startovní čára nebyla vůbec dobrá, teď je na tom fantasticky oproti tomu, co mohlo nastat, a to je pro nás to hlavní,“ uzavírá Luboš Petrovický.

**Udělat dobrý skutek
a pomoci můžete i vy!
Děkujeme za podporu.**

O cestě do vesmíru a kosmonautice

S astronautem a absolventem Dopravní fakulty
Jana Pernera Alešem Svobodou

ZDROJ Čaj o páté • FOTO Jan Chlad

❗ Jsou v současné době nějaké překážky, které kosmonautiku brzdí? Co jí naopak pomáhá?

V celosvětovém měřítku nás nebrzdí nic, technologie jsou už na velmi skvělé úrovni a je to jen o tom, jaké si stanovíme ambice a čeho chceme v nejbližších letech dosáhnout. Když se podíváme do historie, bylo motivací soupeření mezi Spojenými státy a Sovětským svazem v době Studené války. Obě země se snažily o to, aby geopolitický protivník nezískal technologickou převahu, kterou by mohl ovlivnit nebo poškodit zájmy toho druhého. Když v 60. letech John Fitzgerald Kennedy stanovil cíl, že do konce 60. let přistanou Američané na Měsíci, bylo do toho zapojeno obrovské množství lidí a obrovský rozpočet, díky čemuž zvládli v relativně krátkém časovém horizontu posunout technologie na takovou úroveň, že se jim to podařilo. Dnes ale není kosmický program hnán dopředu takovou rychlostí. Technologie jsou mnohem dál a je to jenom o motivaci – jestli chceme na dosažení nějakého cíle vynaložit úsilí a potřebné peníze. Orientujeme se především na efektivitu. Program Apollo skončil v 70. letech a navázat na něj má Artemis, jehož cílem není jenom dokázat, že doletíme na Měsíc a zapíchneme tam vlaječku. Cílem je umět to udělat alespoň trochu efektivně a snažit se, aby to k něčemu dlouhodobě bylo. To znamená například využívat nerostné bohatství, které Měsíc nabízí, snažit se tam vybudovat udržitelnou lidskou přítomnost, aby mohl výzkum probíhat přímo na měsíčním povrchu. Zkrátka, aby to nebyla opravdu jenom taková symbolická mise.

❗ Jakou roli hraje v budoucnosti letectví a kosmonautiky umělá inteligence?

Byl bych velmi opatrný s tvrzením, že umělá inteligence nahradí značnou část profesí a že třeba piloti brzy nebudou potřeba. Jestli má umělá inteligence v letectví nahradit člověka, tak to bude trvat desítky let, nebo se to nestane vůbec. Avšak v současné době

má umělá inteligence velký potenciál v urychlení rozhodovacího procesu a ve zpracování dat. Tam, kde musí pilot pracovat s obrovským kvantem informací, kde je limitovaný svojí mentální kapacitou a tím, kolik informací je schopný vůbec ve své hlavě vyhodnotit.

S tím mu mohou moderní technologie pomáhat. Umělou inteligenci pomoci, veškeré informace mu zpracují a nabídnou mu výsledný produkt, a třeba také možná řešení. Ale pilot zůstává v roli decision makera, tedy člověka, který pak činí taktická rozhodnutí.

❗ Jaké dovednosti by měl mít uchazeč o pozici astronauta? Musí být pilot?

Pro práci astronauta je dobré mít operační zkušenosti, ale člověk nemusí být nutně pilot.

Je tam zařazený třeba člověk, který je chirurg. Pracuje v rámci chirurgického týmu, což je do určité míry analogické prostředí k bojovému létání. Jsou tam lidé ze speciálních jednotek nebo záchranářských týmů, ale jsou tam také vědci, kteří kromě toho, že byli 20 let zavřeni v laboratoři, mají za sebou třeba i expedici na Antarktidě, kde museli demonstrovat, že jsou schopni fungovat ve stresových a zátěžových situacích. Určitě není od věci být dobrý v něčem, čemu se říká psychomotorická výkonnost. Kromě psychologie osobnosti nebo třeba práce v týmu se dělají v první řadě výkonostní testy, které jsou zaměřené i na prostorovou představivost, rychlost reakcí, audiovizuální paměť a podobně. Je samozřejmě také nutné být v dobré fyzické kondici.

Aleš Svoboda byl společně s vedoucím studentského týmu LASAR Simonem Klingou hostem debaty cyklu Čaj o páté. Celou debatu si můžete poslechnout zde:

Srdce na (za) to

TEXT Zuzana Paulusová • FOTO Jan Chlad

Po zkouškovém období se do kampusu Univerzity Pardubice vrátili studující. A hned na ně čekalo překvapení. Na kampus dýchl opět svatý Valentýn a přinesl s sebou týden plný červené barvy, srdcí, bláznivých vyznání lásky, nečekaných a tajemných setkání a také tvoření. Celý týden jsme rozdávali lásku, úsměvy a dobrou náladu.

1

FOTO 1: Vzhůru do valentýnských barev: Kampus se převlékl do červené. U vchodů do fakult vítaly každého barevné stojany se srdíčky a symboly lásky zdobily celý týden i dřevěné fakultní rámy. Vybízely nejen k valentýnskému rozjímaní pod širým nebem, ale také k polibkům. Stihli jste si alespoň jeden také ulovit?

2

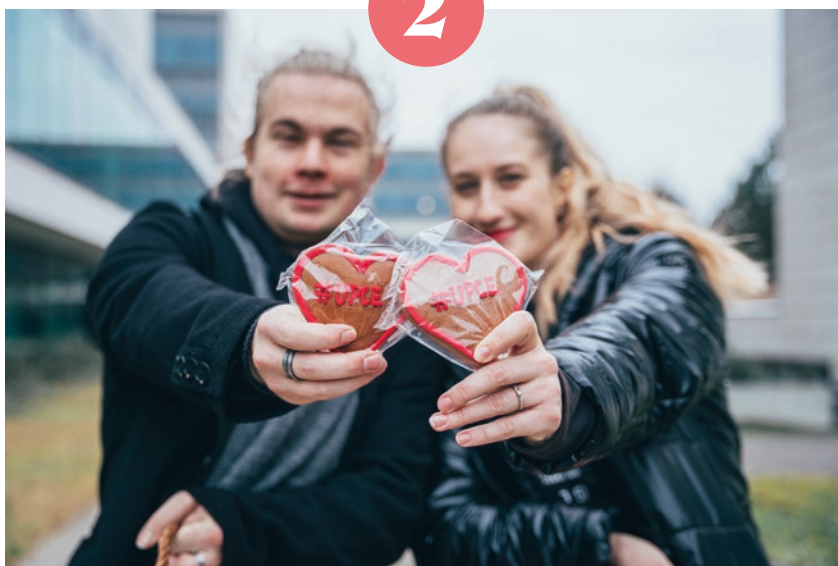

FOTO 2: #UPCE #Valentyn #mamevasradi Studentku Fakulty chemicko-technologické Báru a studenta Fakulty elektrotechniky a informatiky Jonáše jsme pasovali na členy Valentýnské hlídky. Vyrázili po kampusu na lov a hledali ty, kteří přijali naši výzvu...

FOTO 3: ...Ať je láska vidět! Do červené se oblékli studenti, studentky i někteří zaměstnaní. A za to, že se nebáli ukázat, jak mají rádi svoji univerzitu a že jim červená sluší, si vysloužili perníkové srdce. Vykouzilo jim úsměv na tváři a zahnalo i hlad.

3

4

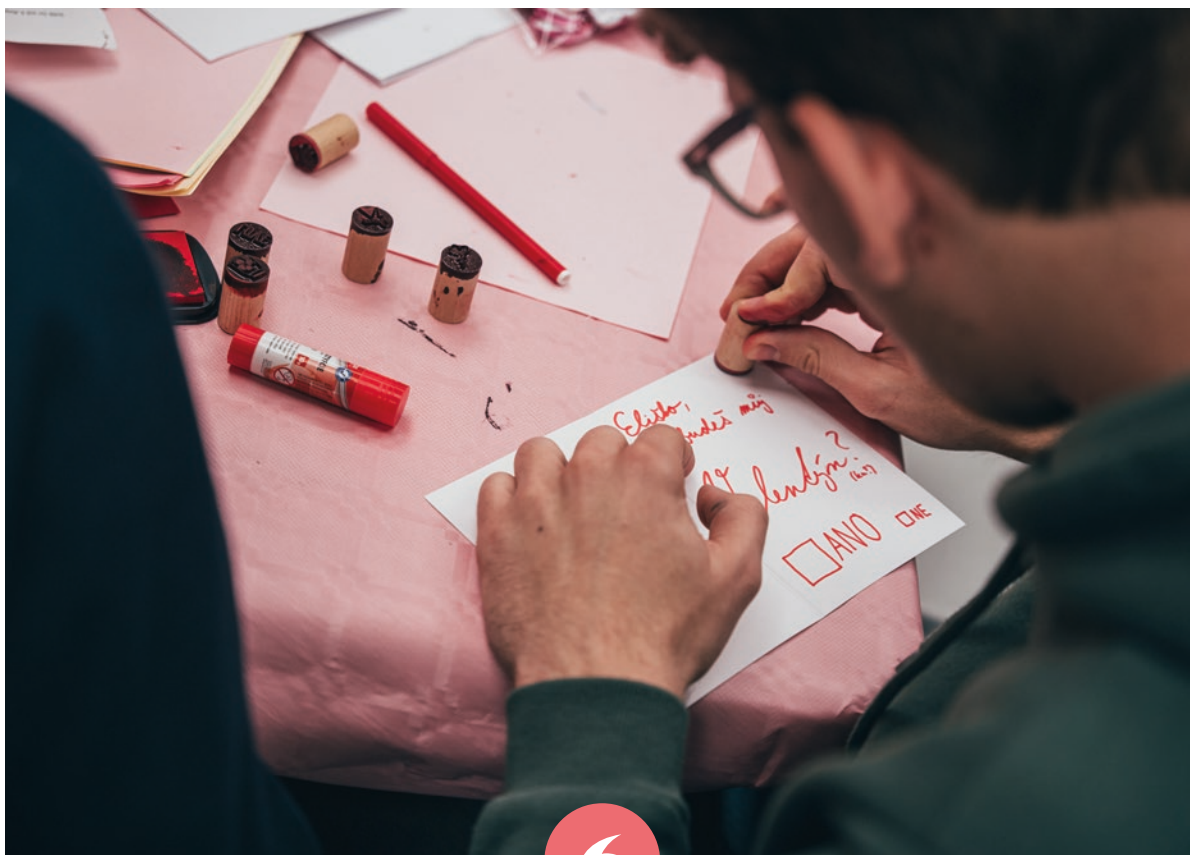

5

FOTO 4 A 5: Co takhle zažít opravdu netradiční rande naslepo? S touto valentýnskou novinkou se vytasily pracovnice univerzitní knihovny. Pro čtení chtivé návštěvníky připravily tajemné setkání. Více než 40 knih s různou tematikou zabalily do srdíčkových přebalů a umístily je do nevšedního stojanu hned za vstupní bránu. Stačilo si vybrat tajemný balíček a jen se začíst... A jak to dopadlo, padli jste si do noty?

FOTO 6: Ti, kteří svůj vysněný protějšek už potkali, pro něj mohli vytvořit malou připomínku své náklonnosti. Kreativní duch se totiž usadil u bistra Zastávka a zase se přesvědčil, že valentýnky stále frčí. O šikovné aktéry z řad studujících nebyla žádná nouze. Řešila se jen otázka: „Ale co napíšu dovnitř?“

6

7

8

9

FOTO 7: Kdo měl mezi přednáškami, cvičeními nebo semináři méně času, neodolal alespoň valentýnské placce. Díky krátké instruktaži si ji dokázal vyrobit dokonce sám: Vložit plíšek do strojku, na něj obrázek a folii, zmáčknout páku. Otočit, vložit zavírání se špendlíkem, otočit a zase zmáčknout páku. Voilá a UPCE placcka s univerzitním či vlastním motivem je na světě.

FOTO 8 A 9: Úsměv, prosím. Na 200 fotek s tou nejmilovanější, tím nejlepším, tou nejzábavnější nebo rovnou s celou milovanou univerzitní „rodinou“ vyjelo z fotoaparátu instax. Ted' už nejspíš zdobí nástěnku v pokoji na koleji nebo zeď ve studentském bytě.

FOTO 10: Vzkazy pro všechny aneb Láska má mnoho podob. Věříte, že city můžete vyjádřit, čemu jen chcete? Důkazy ukrývala schránka Love box: „Kafe, miluji tě!“ nebo „Miluj hlavně sebe!“, ale třeba také „Moje láska je jako kočka – někdy mazlivá, někdy drápe, ale vždycky se vrátí pro jídlo.“ A jaký vzkaz byste napsali vy?

10

Šoumen na motorce

TEXT Zuzana Paulusová • FOTO Archiv Daniela Mandyse

Poprvé seděl na motorce, když mu byly tři roky. Od té doby z ní neslezl. Daniel Mandys na ní ale silnice nebrázdí. Hlína, bahno, vůně benzínu, svoboda a adrenalin, ale i strach o život. To je motokros, který si student Fakulty ekonomicko-správní naprosto zamiloval. Videi ze zákulisí baví navíc svoje fanoušky.

„Mám po přednášce, sedím v bistru Zastávka a jdu dělat rozhovor pro univerzitní časopis. Pak vám o tom řeknu víc, protože jdeme rovnou na to. Nechcete moje fanoušky taky pozdravit?“ vyhrkne na mě Dan, jen co dosednu. Zrovna natáčí speciální vlog o tom, jak tráví celý svůj den motokrosový závodník, který studuje Fakultu ekonomicko-správní. Na sociálních sítích má dost slušné publikum, které je samozřejmě hodně zvědavé. Nedávno si ho ke speciálnímu komentování pozvala i Česká televize a začínají se o něj zajímat i nejrůznější sponzoři.

• Běžně natáčíte momenty svého života?

Teď už celkem jo (smích). Začínal jsem ale tak, že jsem natáčel jenom závody. Chtěl jsem svým fanouškům ukázat, jak to při nich probíhá. Postupně jsem k tomu začal přidávat i pohledy do zákulisí. Ukázalo se, že je zajímavá, co všechno se během závodů děje. Chtějí ale vidět i to, co dělám, když nejsem zrovna na trati nebo na tréninku.

• Máte mobil neustále po ruce a připravený do akce?

Když se mi něco děje, automaticky telefon vytahuju, abych to pro jistotu měl zaznamenané. Když ale připravuju vlog jako zrovna dneska, je natáčení mnohem náročnější. Zahrnuje to celý natáčecí den, který si musím dopředu promyslet a naplánovat. Dělám to spíš výjimečně, protože i samotné zpracování vyžaduje víc času. Pořád nejvíc natáčím hlavně na motorkách.

• Proč jste s tím začal?

Měl jsem kolem sebe kamarády, kteří jezdili na kolo-běžkách a mezi nimi bylo in natáčet se, jak jezdí, a vytvářet z toho různá videa. Řekl jsem si, že to taky zkusím. Několikrát jsem natočil krátké video na instagram a ukázalo se, že je motokros pro lidi atraktivní.

• Tak jste založil svůj youtube kanál.

To samo vyplynulo. Točil jsem pořád jenom závody a jednou jsem si říkal: ty jo, co kdybych zkusil natočit video na youtube, ve kterém budu rovnou i mluvit a komentovat, jak to na závodech vypadá, co se zrovna děje, že teď nejezdíme a máme pohodičku, grilujeme maso, kecáme... Inspiroval jsem se u motokrosařů ve světě. Třeba v Americe takovýchle youtube kanálů strašně moc letí.

• V Americe je tenhle sport tak populární?

Z těch nejlepších motokrosařů tam videa natáčí skoro každý a pravidelně zásobuje svoje kanály novým obsahem. Podle úspěšnosti kanálu dokonce získávají sponzory. Je to dobrá cesta, jak nějakého ulovit. I když jsou pro ně výsledky závodníků pořád velmi důležité, všímají si i toho, jak moc jsou motokrosaři úspěšní také na sociálních sítích.

• Podařilo se vám nějakého sponzora takhle taky získat?

Jsem šťastný, že už můžu říct, že ano. Někteří mi volají právě proto, že viděli má videa. Bez toho by se mi to nejspíš nikdy nestalo a strašně mě to motivuje k další práci. Díky videím jsem totiž vidět, i když zrovna nevyhraju závod. Teď třeba testuju nové gumy, které jsem dostal na celou sezónu.

Je to pro mě navíc skvělá zpětná vazba.

❶ **Kde berete inspiraci pro svoje videa?**

Přichází to tak nějak samo. Čas od času se fanoušků zeptám, co by chtěli ještě vidět, co by je zajímalo. A oni na to, že chtějí vidět úplně všechno (smích). Zajímali se právě i o to, co dělám, když zrovna nemám závody. Proto jsem začal natáčet vlogy.

❷ **A co tedy děláte?**

Chodím třeba do školy. Ta je pro mě hodně důležitá. Vybral jsem si obor multimédia ve firemní praxi, a беру to jako zlepšení sebe sama a svojí práce na sociálních sítích. Škola mi navíc úplnou náhodou přihrála hodně důležitýho sponzora.

❸ **Jak to?**

Před začátkem školy jsem vyrazil na Seznamovák, kam přijeli i ambasadoři z Red Bullu. Měli jsme jim pomoci s promo videem, ale nikdo se k tomu moc neměl, tak jsem se toho ujal. Líbilo se jim to, a když potom zjistili, že jezdím ještě motokros, slovo dalo slovo. Od té doby jsem ve střehu, protože nikdy nevím, koho bych kde mohl získat.

❹ **Musíte pro tuhle práci ale mít povahu, ne?**

Jasně, člověk musí být trošku šoumen a nesmí mu chybět hlavně nadšení a zápal. Mě to hrozně baví. Všechna videa si sám stříhám a pořád přemýšlím, co a jak bych mohl natočit zase příště a jak to pojmout jinak, aby to bylo zajímavé. Myslím, že jsem dokonce objevil díru na trhu.

❺ **Takže v natáčení z tohoto prostředí nemáte konkurenci?**

Že bych neměl žádnou konkurenci, říct nemůžu, ale v Česku jsem skoro jediný, kdo to dělá na mistrovské úrovni. Začínám si ale všimnout, že se to pomalu rozjíždí. Pro mě samotného by bylo určitě lepší nějakou konkurenci mít. Mohli bychom se vzájemně špičkovat a burcovat k různým výzvám i lepším výkonům.

❻ **Kdy vlastně vyrážíte na trať?**

Sezóna většinou začíná na přelomu března a dubna. Letos jsem ale jezdil už začátkem března, protože bylo hezky a teplo. Čím dřív člověk skočí na motorku, tím líp.

❼ **Jak často jezdíte na závody?**

V sezóně se závody konají každý víkend. A jezdíme za nimi po celé republice, někdy i za hranice. Den předtím naložíme motorku, zapřáhneme karavan a jedeme. Vždycky je lepší spát na místě než vyrážet brzo ráno, těsně před závody. Máme tak čas si všechno nachystat, projít si trať, uvolnit se. Po závodech se na místě už moc nezdržujeme a většinou jedeme hned domů.

❽ **Jak závody probíhají?**

Ráno máme trénink, abychom si trať cvičně projeli, zjistili, kde nás čekají skoky a jaké. Pak se jede kvalifikace. Ten, kdo zajede nejrychlejší kolo, postupuje dál. Odstartujeme všichni najednou a jezdíme jednotlivá kola, dokud nezajedeme to svoje nejrychlejší.

📍 **Která trať vás baví nejvíc?**

Každá trať je svým způsobem jiná. U nás jsou často hliněné, někde i jílové, což je dost specifický povrch. Pískové tratě u nás moc nejsou, po těch jezdíme obvykle třeba v Německu. Písková trať dlouho nedrží a rozbíjí se. Vyjíždějí se v ní koleje a na to od nás nejsme moc zvyklí.

📍 **A máte nějakou vysněnou?**

Určitě bych se s motorkou rád podíval do Ameriky. Tratě tam jsou mnohem „hustší“, jsou zábavnější a zajímavější. I to pojetí sportu je jiné. Tamní tovární jezdci jsou jako celebrity. Zná je tam mnohem víc lidí a jsou také mnohem lépe zaplacení.

📍 **Co znamená označení tovární jezdce?**

Jsou to jezdci továrního týmu jakékoliv značky, která vyrábí motokrosové motorky. Mají ty nejlepší podmínky i techniku, která k nim jde přímo z továrny.

📍 **Dá se i u nás motokrosem vydělat?**

Vydělávat ježděním asi nebudu, ale můžu to výrazně podpořit sociálními sítěmi. To, že mě nedávno začal podporovat Red Bull, je v mojí kariéře obrovský krok a těším se, co mi to přinese dál. Je to pro mě navíc skvělá zpětná vazba, že to, co dělám, dělám dobře.

Škola je pro mě záloha, kdyby cokoliv. Ke vzdělání mě vždycky vedli rodiče, chtěli, abych uměl i něco jiného, kdybych musel s motokrosem skončit. I když jsem opatrný, je to pořád docela nebezpečný sport...

📍 **Jaké úspěchy jste si zatím vyjel?**

Byl jsem třeba vicemistr republiky v motokrosu, na mezinárodním mistrovství České republiky družstev jsme s klukama byli třetí, na mistrovství světa ve flattracku, což je americká obdoba ploché dráhy, jsem dojel desátý a na mistrovství světa motokrosu devatenáctý. Teprve tam si uvědomuju, že jsem rád za to, co dělám. Ten malý kluk, co před pár lety narazil do garáže, protože neuměl zastavit, je najednou na mistrovství světa, kde je 35 tisíc fanoušků, a k tomu úplně neuvěřitelná atmosféra.

📍 **Honí se vám při závodech vůbec něco hlavou?**

Většinou bývám dost soustředěný, ale každý závod je samozřejmě jiný. Občas se přistihnu, že si třeba zpívám.

📍 **A jakou písničku?**

Jakoukoliv, která mi zrovna hraje v hlavě. Většinou je to nějaký trendy song, co jsem slyšel na TikToku (smích).

**„Rád bych se s motorkou podíval do Ameriky.
 Tratě tam jsou mnohem zábavnější
 a zajímavější. I to pojetí sportu je jiné.
 Tamní tovární jezdci jsou jako celebrity
 a zná je mnohem více lidí.“**

❶ Odvážíte si ze závodů kromě pohárů i nějaká zranění?

Míval jsem sezóny, kdy se mi fakt nedařilo. V jedné sezóně se mi stalo, že jsem měl otřes mozku, chvíli na to jsem si zlomil obratle. Když jsem se pak vracel na motorku, zlomil jsem si ještě zápěstí. Bylo to náročné a v tu dobu jsem dokonce přemýšlel, jestli mi ty úrazy za to stojí... Stojí! Je to prostě vášně.

❷ Záchranka ale na závody přijíždí často, že?

Bohužel, aspoň jedna přijede na každý závod. Je to vždycky nepříjemné, ale k motokrosu to tak nějak patří. Závodníci i jejich blízcí s tím musejí počítat. Je to extrémně adrenalinový sport, ale na druhou stranu děláme všechno pro to, abychom se tomu vyhnuli. Abychom získali závodní licenci, musíme dokonce docházet na pravidelné lékařské kontroly.

❸ Občas ale jízda končí tím nejhorším způsobem...

Jsou bohužel i případy, kdy to dopadne úplně blbě. Stalo se to zrovna nedávno na závodech ve Svitavách. To byl zrovna závodník z nejstarší kategorie, takzvaných veteránů.

❹ Jak tuhle skutečnost snáší vaše maminka?

Během těch let už si zvykla. Nic jiného jí stejně nezbylo.

❺ Co děláte, když z motorky kvůli konci sezóny sesednete?

To nastává zhruba v říjnu. Pak bývají ještě závody k ukončení sezóny nebo vyrážíme i do zahraničí. Přes zimu rozhodně nezahálím, udržuju si hlavně kondici silovým a vytrvalostním tréninkem.

❻ A když napadne sníh, tak obouváte pro změnu lyže...

Je to tak, i když s krosovou motorkou to hodně souvisí. Nechávám se totiž s lyžemi na nohou a zapřažený na laně tahat za motorkou po sněhové trati. Tomuhle sportu se říká motoskiöring a je to ještě větší adrenalin.

❼ To věřím! Kdo vás do toho uvrtal?

Dali jsme se dohromady s týmovým kolegou. On už měl zkušenosti s jízdou na sněhu. Já jsem zase výborný lyžař, protože lyžuji už od malička. Navíc jsem menší a lehký, tak jsme to společně zkusili. Na konci února jsme už potřetí získali titul mistrů republiky v motoskiöringu, takže letošní zimní sezónu jsme zakončili víc než dobře.

❽ Zdá se mi to šílené, nemáte mezi těmi ostatními motorkami strach?

Vůbec ne, strach je pro mě cizí slovo (smích). Perfektně nám to ladí a tím, že přesně vím, co a kdy on na motorce udělá a jak na to mám reagovat, jedu naprosto v pohodě.

Do Etiopie za prací i pivem

TEXT Zuzana Paulusová • FOTO Archiv Lukáše Horníka

Mléko, nebo pivo? Jako správný Čech by si Lukáš Horník vybral samozřejmě pivo. Jeho práce se ale točí i okolo druhého nápoje. Kvůli němu dojíždí pravidelně třeba do Klatov. Kvůli pivu zase letěl do Etiopie. Kam to bude příště? Těžko říct. Absolventa Fakulty elektrotechniky a informatiky může řízení technologií a automatizace výroby zavést prakticky kamkoliv.

• Jaké pivo mají v Etiopii?

Pil jsem hlavně Harar Beer, kvůli kterému jsem do Etiopie přijel. Dostanete tam ale i jiné značky, přestože průmyslová výroba piva má poměrně krátkou historii.

• Chutnalo vám?

Bylo trochu sladší, než na co jsme zvyklí u nás, ale pořád dost podobné známým českým značkám, ne-li v některých případech lepší. Sladší charakter je dán použitím odlišné receptury. Do sladového šrotu se přidává kukuřičný šrot, čímž se částečně nahrazuje slad. Tato úprava nejen snižuje náklady, ale zároveň ovlivňuje výslednou chuť – pivo je jemnější a lehce nasládlé.

• Jak to, že je pivo chuťově podobné našemu?

Pivovar v Hararu i ve městě Bedele totiž pomáhali v 80. letech stavět Čechoslováci a je to dodnes vidět na technologii výroby. Používají i české receptury, proto jsou v chuti jen malé rozdíly.

• Pijí Etiopané hodně piva?

Je to jejich velice oblíbený nápoj, ale považuje se za luxusní komoditu, takže ho pije spíše střední a vyšší třída obyvatel. Nižší vrstvy si oblíbily spíš žvýkání lístků katy jedlé, takzvané čat. Má podobné účinky jako amfetamin a prodejce této rostliny spatříte na každém rohu.

• Jak vypadá pivovar v Hararu?

Pivovar je dominantou tohoto muslimského města. Nachází se na návrší ve výšce 1950 metrů nad mořem v zajímavé horské krajině. Avšak je to moderní pivovar. Všude je vzorně čisto a měděné kryty varen jsou stejně naleštěné jako u nás.

• Co jste do pivovaru přijel dělat?

Přiváděl jsem k životu sběrač kondenzátu. To je ekonomické řešení, které zajistí využití zbytkové energie páry. Z veškerých technologií v pivovaru, kde se tvoří pára, je kondenzát sveden do jedné nádrže. Nad ní je výměník, který předejde technologií vodu.

• Jak se vám s místními spolupracovalo?

Měl jsem k ruce dva elektrikáře. Moje požadavky na zapojení i odzkoušení realizovali bez problémů. Překvapil mě jen rozdílný pohled na montáže. V Etiopii jsou vázaní spíš na to, aby to hlavně fungovalo, estetika provedení pro ně až tak důležitá není (smích).

• Létáte do Afriky často?

Byl jsem tam poprvé, ale na zakázkách v Africe se naše firma standardně podílí. Staráme se i o technologie v pivovaru Bedele. Již dříve jsem měl do pivovaru Harar letět, plány mi však tenkrát zhatil pozitivní test na covid. Tato návštěva pro mě byla po všech směrech zajímavá. Hlavně mi ukázala,

jak se v Evropě máme dobře. Začal jsem si vážit maličkostí jako tekoucí teplé vody nebo vodovodu obecně, ne vždy voda totiž tekla.

📍 Udělala na vás země i přesto dojem?

Když pomínu komplikace cestou tam, kdy mi nejdřív zrušili vlak, na letišti v Addis Abebě mi uletělo letadlo a na letišti Dire Dawa se mnou nepřiletěl kufr, tak ano, udělala. Je to úplně jiný svět. Najdete tu spoustu historických a přírodních památek. I místní jídlo je velice chutné.

📍 Jaké je město Harar?

Staré město Harar je chráněné v programu UNESCO. Malými uličkami a domy mi připomínalo Řecko. Byli jsme se podívat v několika muzeích věnovaných kultuře Hararu a zavítali jsme i do místního ghetta. Celou dobu nám dělaly průvodce malé děti. Neustále po nás chtěly sušenky a jiné sladkosti, a později už si říkaly o peníze a pokřikovaly na nás money, money, money.

📍 Zažil jste během pobytu něco neobvyklého?

Nezapomenutelným zážitkem byl určitě večer ve společnosti hyen, které jsme krmili masem napíchnutým na kusu dřeva. Bylo dechberoucí pozorovat, jak se díky člověku, který se zvířetem umí komunikovat, jeví tahle šelma jako krotké zvíře. Najednou máte pocit, že vám nemůže nic udělat.

📍 Poslední dobou jezdíváte do Klatov, co vás zaměstnává tam?

Místní mlékárna. Je řízena jedním z posledních systémů DASOR, druhý je ještě v Temelíně. Řízení této technologie předěláváme, protože je velmi obtížné ji opravovat a programovat. Předělat tento řídicí systém je pro mě momentálně docela výzva. Všechny úpravy se musí dělat za plného provozu mlékárny, krávy totiž dojit nepřestanou (smích).

📍 O co se systém v mlékárně stará?

Řídicí systém v mlékárenských provozech je skutečně rozsáhlý. Naše systémy pokrývají kompletní technologický proces – od příjmu mléka z cisteren, přes pasterizaci, odstředění, až po samotnou výrobu finálního produktu. Nezbytnou součástí je také centrální čistící stanice, která zajišťuje sanitaci veškerého potrubí a zařízení, jež přicházejí do kontaktu

s pasterizovanými mléčnými výrobky. Tento systém významně přispívá k minimalizaci rizika kontaminace a zajišťuje vysokou hygienickou úroveň výroby.

📍 Na jaká další místa vás může vaše práce dostat?

Když se nad tím zamyslím, mohu s naprostým klidem říci, že jsme schopni realizovat projekty kdekoli na světě – zejména tam, kde je možné automatizovat technologie, na které se specializujeme, jako jsou právě mlékárny, cukrovary nebo pivovary. Kromě toho se podílíme také na specifických zakázkách, například na rekonstrukcích observatoří, které se převážně nacházejí v zahraničí. Další naší specializací je tzv. Plazmatron (neboli plazmový hořák pro žárové nástřiky kovových materiálů, jako je například wolfram), unikátní zařízení, které jsme realizovali až v Japonsku.

📍 Splnil jste si touto prací svůj sen?

Splnil. Původně jsem chtěl být elektrikářem. Když jsem jako malý strčil hřebík do zásuvky, tato touha ještě zesílila (smích). Jako elektrikář jsem brigádově pracoval v jedné firmě v Chrudimi. Tam nám práci zadávali elektro-projektanti, kteří řídili celé zakázky. To mě fascinovalo a od té doby jsem věděl, že chci dělat elektro-projektanta. Práce mě velice baví a naplňuje. Nedokážu si představit, že bych dělal něco jiného. Práce je tak obsáhlá a vůbec není rutinní. Rutina mě totiž děsí.

📍 Měl jste problém najít práci?

Vůbec žádný. Hned po státní závěrečné zkoušce si mě odchytil kolega z naší firmy. Na profesní síť LinkedIn mi neustále chodí pracovní nabídky. Tenhle obor je natolik žádaný, že se pořád vyplatí ho studovat.

📍 Co byste poradil současným studentům fakulty?

Aby se nezaměřovali pouze na obor, který studují, ale vnímali i přesah svých znalostí do jiných oborů a vzájemné propojování informací. Spolupráce s kolegy z oboru je při studiu vždycky užitečná. Výhodné je spolupracovat i s praxí a vytvářet tak zajímavé diplomové práce.

V zajetí umění

TEXT Zuzana Paulusová • FOTO Archiv Věry Sejkorové Kašparové • ILUSTRACE Veronika Beňová

Jako malá splývala s obrazy v kostele a už v páté třídě chtěla studovat Fakultu restaurování. Dnes na ní Věra Sejkorová Kašparová vyučuje, samozřejmě také restauruje a celý její život se točí kolem umění. Tak, jak si už v dětství přála.

Do jakého uměleckého období byste se chtěla podívat?

Mám velmi ráda baroko a specializuji se na něj i profesně, takže nejspíš sem. Ale jen tak na den, nasát atmosféru. Jsem ráda za to, kde a kdy žiji.

Čím vás okouzlo?

Jednoznačně svou ikonografií. Baví mě zkoumat smysl a význam daného uměleckého díla, poznávat, kdo, proč a jak je vyobrazen, vše má totiž svůj význam. Ikonografické programy konkrétních památek mě zajímají především v sakrálním prostředí.

Jak jste se k umění dostala?

Pocházím z věřící rodiny a jako malá jsem s rodiči chodila každou neděli do kostela na bohoslužbu, kde jsem si prohlížela obrazy. Obklopovaly mě a já měla pocit, že jsem doslova jejich součástí. Moji prapředci navíc postavili kapli v malé obci Vlčkov a starali se o ni, takže mám pocit, že jsem jím celý život neustále obklopena. Zároveň mám úctu k počínům předků, které bychom měli poznávat, vážit si jich a zachovávat je pro další generace.

Ovlivnilo výběr vašeho povolání i město Litomyšl?

Dá se říct, že jo. Litomyšl mám velmi ráda. Pocházím z nedaleké vesnice, ale v Litomyšli se od dětství pohybují téměř denně. Ovlivnili mě ale především lidé, se kterými jsem se tam postupně setkávala. Už moje učitelka ve výtvarném studiu mi říkala, že mám v sobě neobvyklou pečlivost. Chtěla jsem být taky malířkou a okolo umění se točit. Od páté třídy jsem věděla, že chci studovat Fakultu restaurování. Tam jsem potkala Jiřího Kašeho, který stál u zrodu naší fakulty, a ten mě neustále nabádal, ať dějiny umění rozhodně vystuduju, abych oba obory mohla propojit. A tak jsem na magisterském stupni vedle restaurování studovala souběžně ještě dějiny křesťanského umění na Kato-lické teologické fakultě v Praze.

Jdete na fakultě v jeho stopách?

Snažím se, byl mi velkým vzorem. Na fakultě učím moje milované baroko, malířství a křesťanskou ikonografii coby výklad sakrálního umění a jeho atributů. Restaurování a dějiny umění se skvěle doplňují.

A kolegové historici umění mě upozorňují na to, že se na umělecká díla dívám jinak, že dokážu hned rozpoznat použitou techniku, což prý u historiků nemusí být samozřejmostí. Sama u sebe nic mimořádného nevidím, ale zřejmě to souvisí s výtvarnou průpravou.

Chodí si k vám pro radu?

Chodí. Každý se může při hledání informací o díle dostat do slepé uličky. Zasadit ho do kontextu doby je z hlediska další práce hrozně důležité, a ne vždycky je tento proces snadný. Můžu jim poskytnout nový pohled nebo pomoci s výzkumem. Mezioborová spolupráce je zásadní.

Jak se na díla díváte?

Všímám si především detailů, které mě postupně vedou k dalšímu poznání. Vždycky je v nich hlubší smysl, a mnohdy dokonce ukrývají příběh. Dost často odkazují nejen na světce, ale jsou tam další výklady – kdo nechal obraz vymalovat, kde se tam ten světec vzal, jak to souvisí se zasvěcením kostela, často to bývá propojené i s donátorem, který se na obraz nechal vymalovat například v podobě kryptoportrétu a takových odkazů tam může být celá řada. Je to taková detektivní práce.

Jaký příběh jste například vyčetla?

Při archivní práci se může podařit objevit informace například o autorovi díla jako třeba u autora výmalby kostela, která je v literatuře připisována jinému malíři. Nebo dohledat bozzeto (náčrt) oltářního obrazu k hlavnímu oltáři v kostele v Uhříněvsi od pozdně barokního malíře Jana Petra Molitora, které se dnes nachází zřejmě v Polsku v soukromé sbírce.

🕒 **Když si obrazy v kostele prohlížíte dnes, přemýšlíte o tom, že by si zasloužily zrestaurovat?** K takovému hodnocení sklouzávám často. Svou práci jsem tak trochu postižená a hledám defekty. Víím, na co mám koukat, tak na to koukám (smích). Pohledem z boku zjistím, jestli jsou na obrazu nějaké retuše. Nebo si řeknu, že tohle není udělané zrovna dobře a mělo by to projít dalším zásahem.

🕒 **Učíte číst v dílech i studenty?**

Vedu je k tomu, aby si všímali právě detailů a zaměřili se na ně. Mohou jim v mnohém ulehčit práci a nabídnout nové výklady. Mě samotnou to hrozně baví a detailů si všímám nejen při práci, ale i když jedeme s rodinou třeba na výlet. „Maminko, kolik kostelů dneska bude?“ ptají se mě moje děti a po výletech mi zase hlásí, že v zámecké kapli viděly křížovou klenbu a že tam měli interiér barevně sladěný (smích).

🕒 **Odkud se k vám díla dostávají?**

To je různé. Na fakultě dlouhodobě spolupracujeme s některými institucemi, které nám díla pravidelně dodávají. Například Oblastní archiv v Litoměřicích a Okresní archiv v Mostu, odkud už roky restaurujeme důlní plány na pauzovacím papíru. Dále to jsou galerie, muzea, ale i soukromí zadavatelé a farnosti.

🕒 **Vyhledávají vás jen kvůli restaurování?**

Soukromé osoby se často poptávají, o jaké dílo se jedná a jakou má cenu. Někteří nás vyhledávají sami, a občas se dokonce stane, že potkáme někoho na ulici s tím, že by chtěl zrestaurovat nějaké dílo a třeba se i nakonec na práci domluvíme. Mnohdy ale nemají na restaurování dost prostředků. Někteří se do oprav pustí i sami, třeba když natrou křížek v poli nějakou barvou, což na jednu stranu chápu, protože ho chtějí zachránit, ale paradoxně mu spíš ublíží... Nebo se ptají, jestli jim poradíme, „jak snadno a rychle“ obrazu pomoci, jak ho sami opraví v domácím prostředí, což samozřejmě neradi vidíme.

🕒 **Berete k restaurování každé dílo?**

Hodně si vybíráme. Snažíme se, aby naši studenti

přišli do kontaktu s maximem nejrozličnějších technik a uměli je správně použít. Každoročně k nám přicházejí díla třeba z Vlastivědného muzea v Olomouci, které využíváme pro bakalářky i semestrální práce. Tam už přesně vědí, co hledáme (smích).

🕒 **A co tedy hledáte?**

Dílo, které je „ideálně“ hodně poškozené – a to jak mechanicky, tedy různými škrábanci a šrámy, tak časově znehodnocené působením nejrozličnějších živlů. Každý si představuje, že se obrazy „vály“ na půdě nebo ve sklepě, jsou zaprášené, tak to ale většinou není. Naše nasmlouvané instituce mají i takto poničená díla, jsou sice správně uskladněná, ale v minulosti prošly nějakým negativním působením, a teď jen čekají na správnou chvíli.

🕒 **Rozhoduje o přijetí díla do ateliéru i to, kam se bude následně vracet?**

Určitě ano. S díly mají jejich majitelé většinou nějaký záměr. Plánují je třeba vystavit ve zrekonstruovaných místnostech zámků, faráři je často chtějí pověsit do kostelů nebo se stávají součástí expozic, některá se vrací zpět do depozitářů v archivech. Pokud má být dílo po restaurování vystaveno, musíme už při práci na něm vzít v potaz, kde bude umístěno, podmínky jako teplota, vlhkost i světlo. Tím se nastaví, jak dlouho může být dílo vystaveno. Při naší práci zohledňujeme řadu faktorů. Má-li dílo dále sloužit divákovi v galerii nebo být třeba v sakrálním prostředí a sloužit věřícímu k osobní účtě, snažíme se díla retušovat, aby defekty nerušily. Pro nás jsou však stále rozeznatelné. Jinak ale přistupujeme k artefaktům archivní povahy.

🕒 **Mají taková díla vypadat jako nová?**

Slovo nový není správný výraz. Některé zásahy totiž nemusejí být pro dílo vhodné. Jde spíš o to, aby divák na díle vizuálně a esteticky zásadně nic nerušilo. Je samozřejmé, že návštěvník zámku chce vidět díla krásně opravená a dívat se na obrazy členů šlechtických rodů, představitele církve, na kterých ho nic neruší a nepoutá výrazně jeho pozornost.

❗ **Pracovali jste někdy na obraze, který měl malbu rozmazanou nebo úplně vydrženou? Napadá mě slavný obraz Whistlerova matka, který v jednom filmu takto zničil Mr. Bean. Myslíte, že z něj třeba někdo velmi důkladně utíral prach?**

Ano, i to se bohužel stává... Většinou si s tím umíme poradit, každopádně záleží na míře poškození.

❗ **Co s tím tedy uděláte?**

Malba se dá vždycky rekonstruovat tím, že ji „domalujete“. Musíte ale postup zkontrolovat s dalšími odborníky i samotným investorem. Nemůžete ale vzít jakoukoliv barvu a pustit se do toho. V díle by to totiž mohlo vyvolat chemické reakce a poškodit ho ještě víc. Je třeba zohlednit techniku a materiálové složení. Umění se v průběhu času liší jak vizuálně, tak skladbou materiálu, který malíři využívali. Odkazovali se na učení starých mistrů, přebírali jejich receptury. I my dnes se stále častěji vracíme k přírodním materiálům.

❗ **Dotyčný to ve filmu vyřešil tak, že pravý obraz nahradil plakátem.**

Fotoreprodukce je dnes naprosto běžná. Některé instituce takto nahrazují originály, které používají na výstavách, čím dál častěji. A je to i z toho důvodu, aby originály netrpěly právě světlem. Je to takový trend a laik to absolutně nepozná.

❗ **Vy to ale poznáte...**

Poznám a pak si řeknu, že bych moc ráda viděla originál, prozkoumala ho zblízka a třeba si na něj i sáhla (smích).

❗ **Jaká díla se vám dostala do rukou?**

Jsou to nejrůznější betlémy, skicy různých malířů, přípravné kresby, maškarní masky, důlní plány, papírový oltář nebo manýristická kresba. Náš obor je opravdu široký, papír je všude okolo nás a používal se v mnoha odvětvích.

Některá díla jsou vyrobená z kvalitního ručního papíru, některá z odpadového materiálu nebo jsou vytvořená

na tom, co bylo zrovna po ruce, protože se nepředpokládalo, že by se mohla uchovat stovky let.

To se týká například přípravných skic a návrhů.

❗ **Pracovala jste na nějakém opravdu zajímavém?**

Velmi zajímavá byla skica Emila Fily. Byla to kresba uhlím, tedy prашná technika, navíc na balicím papíře, který sám o sobě nemá úplně kvalitní vlastnosti, byl potrháný a náchylný k dalšímu poškození. Byl to docela oříšek, protože kresba byla oboustranná a chtěli jsme prezentovat obě strany. Restaurovala jsem také grafiku od Andrlého. Hodně zajímavé bylo restaurování papírového lidového oltáře z malé kapličky od Železného Brodu. Občas se dokonce během restaurování poštěstí odhalit zajímavé autorství jako třeba v případě obrazu Portrét dívky, který restaurovala naše studentka Markéta Svobodová. (Příběh tohoto obrazu najdete v časopisu MY UPCE číslo 112, dostupném na webu upce.cz/myupce – pozn. red.)

❗ **Čeká vás teď nějaká hezká práce?**

Věřím a doufám, že se poštěstí a budeme v ateliéru restaurovat soubor nově objevených asi 80 papírových figur spojených se svatojánskou tematikou. Je to něco jako betlém, figury s dřevěnou armaturou, které se každoročně vystavovaly při svatojánských svátcích. Už loni se povedlo zrestaurovat na fakultě tři figury z toho souboru. Zajímavostí je také to, že je to soubor

z konce 18. století, takže opravdu něco ojedinělého. Každé dílo je ale zajímavé, pro restaurátora není rozhodující, jak moc známé dílo to je, zda je to lidovka nebo dílo významného autora. Přistupujeme ke všemu se stejnou péčí, aby byl výsledek co nejlepší, a to je nejdůležitější.

❗ **Baví vás víc o umění vykládat, nebo ho restaurovat?**

To nemůžu jednoznačně říct, baví mě obojí, protože se to skvěle propojuje. Z restaurování mám velký respekt. Jsem ráda, že můžu být díly obklopena každý den, navíc v tak úžasných prostorách Fakulty restaurování. Když na fakultu přijede návštěva nebo o prohlídku projeví zájem veřejnost, ráda se toho

ujímám a seznamuji je s tím, co se za dveřmi fakulty nalézá. Na katedře humanitních věd se navíc cítím jako doma.

UNIVERZITA,
KTERÁ MÁ CO ŘÍCT

uple
ON AIR

podcast Univerzity Pardubice

O DUŠI NA CESTÁCH

S absolventkou Fakulty filozofické a cestovatelkou
Martinou Merisi

TEXT Zuzana Paulusová • FOTO Archiv Martiny Merisi, Adrián Zeiner

Cestování má v genech. Její prapředeek byl údajně potulným rytířem, který to dotáhl až do Skotska. Když se jednou při práci v HR rozpovídala o svých cestách, o tom, že fotí a maluje, reakce kolegy ji přiměla ke změně: „Úplně záříš, když o tom vyprávíš. Můžeš mi říct, proč sedíš v kanceláři?“ A tak dala výpověď a naplánovala svoji první velkou pěší cestu – 840 kilometrů skrz španělské Pyreneje. Vloni zvládla s parťáčkou jako první projít zatím neobjevený 1330 kilometrů dlouhý trail přes Tádžikistán. Tahle cestovatelka, fotografa, malířka, vypravěčka příběhů a koučka je zkrátka živel. Energetická smršť. Dobrodružná duše s otevřeným srdcem. Martina Merisi díky cestování objevila sama sebe a ostatní k tomu motivuje svými přednáškami i knihou **Duše na cestách.**

❗ Proč vyrážíte na cesty, co vám to dává?

Ráda říkám, že cesta je pro mě trenažér života. V hlavě jsem vždycky mívala spoustu strachů. Když jsem začala cestovat, postupně se rozpouštěly. Dostala jsem se do tolika náročných situací a vždycky jsem si dokázala poradit. Naučila jsem se postavit sama za sebe. Díky cestám jsem získala sebedůvěru a lidsky jsem vyrostla. Objevila jsem v sobě sílu i schopnosti, o kterých jsem ani netušila, že je mám. Za nejcennější považuju setkávání s lidmi – ať už to bylo kdekoliv. Pokaždé jsem si totiž uvědomila, jak moc máme společného, bez ohledu na to, v jaké části světa žijeme. Lidskost je univerzální jazyk. A to, co nás spojuje, spolehlivě překoná to, co nás rozděluje. A kvůli tomu všemu vybízím lidi k cestování. Je to totiž ten nejlepší seberozvojový nástroj. V momentě, kdy skočíte rovnýma nohama s bágem na zádech třeba na Stezku Českem nebo na jiný trail, stoprocentně zažijete něco, co vás konfrontuje s představami o sobě samých. Musíte jim čelit a z průšvihů vyjdete silnější.

❗ Jaká cesta pro vás byla nejdůležitější?

Každá z mých cest pro mě byla důležitá jiným způsobem. Myslím, že z hlediska osobního růstu byly zásadní právě Pyreneje. Abych mohla odjet, musela jsem dát výpověď z práce, což byl do té doby můj největší strašák. Vnímala jsem to jako ztrátu jistoty, a to mě paralyzovalo celé roky. Ale pak už jsem cítila, že ten krok prostě musím udělat, jinak bych toho mohla celý život litovat. Cesta Pyrenejemi mi ukázala, co všechno jsem schopná zvládnout. A tím nemyslím jen na trailu, ale i v životě. Na každé cestě jsem potkala lidi, s nimiž mě dodnes pojí hluboká přátelství. Hodně důležitá pro mě byla třeba Sicílie – tam jsem dotahovala graficky svoji knihu Duše na cestách a přišlo ke mně další uvědomění. Často máme tendenci myslet si, že je pro nás vhodná jen jedna cesta, jeden obor, jedna věc, ale právě na Sicílii mi došlo, že jsem schopná se odstěhovat kamkoliv a začít od nuly i bez znalosti jazyka. Člověk je vážně neuvěřitelně univerzální a přizpůsobivý tvor, který se dokáže naučit téměř cokoliv. A mě ohromně baví zjišťovat, kým všim můžu být, když změním kulisy, ve kterých žiju. V každé nové zemi a s každým novým jazykem, který se učím, objevuju nové stránky

sebe sama. Kde je napsáno, že doma musí být jen na jednom místě? Že musíme dělat jednu věc celý život?

❗ Co člověka k takovým cestám motivuje?

Někdo cestuje proto, že si chce odpočinout od toho, co má doma. Jiní utíkají, protože mají bolavé srdce, někteří jsou rozložením z těžkého vztahu, mají pocit, že jim ujel vlak, že jsou staří a potřebují si spoustu věcí rozmyslet nebo si jen splnit sen. Důvody, proč sbalit batoh a vyrazit na cestu, jsou různé, a mnohdy i velmi prozaické. A tak jsem třeba potkala člověka, kterému zemřelo dítě a potřeboval se z toho vyhodit, aby se doma nezbláznil. Nebo holky, které chtěly díky chození zhubnout. Většinou ale lidé vyráží proto, že chtějí něco zažít. Je to pro ně dobrodružství. A stejně to mám i já. Pro mě každá cesta začíná tím, že za sebou zavřu dveře od bytu – od té chvíle už se všechno počítá. Většinou mám jen hrubou představu o tom, kam mám namířeno. Plány jsou od toho, aby se měnily, život je od toho, aby se žil.

Martina Merisi vystudovala kulturní dějiny a genderová studia na Fakultě filozofické, ale láska k životu a lidem ji zavedla do oblasti HR a well-beingu. Smysl jí dává propojování outdooru s osobním rozvojem. Maluje a vypráví příběhy. Cestování je pro ni stejně důležité jako dýchání. Přináší jí opojný pocit svobody a možnost objevovat – nové obzory, kultury i sebe sama.

Co Martinu Merisi táhlo do Tádžikistánu a jak se plánuje takový trail? Odpovědi dostanete v podcastu UPCE On Air.

**Be active
a sportuj
s námi!**

NABĚHNĚ NA ESHOP

